Влада-Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 100 (1350) ♦ Середа, 5 червня 1996 року ♦ Ціна договірна

Прощавай, ядерне минуле

Цими вихідними днями Президент України Леонід Кучма оголосив про повне виведення з території України ядерної зброї. Як сказано у заяві Президента, «Україна продемонструвала світові свою відданість ідеї глобального ядерного роззброєння, своє прагнення практично наблизити людство до того часу, коли всі народи нашої планети зможуть жити без загрози ядерного знищення».

(Закінчення на 2-й стор.).

Парламентська хроніка

Лід зрушив

Денне засідання 4 червня

На початок засідання зареєструвався 201 депутат — ліві знову віддали перевагу принципу, за яким вони останнім часом беруть участь у конституційному процесі: фізично я присутній, юридично мене в залі немає. Щоправда, це не завадило їм досить активно брати слово в обговоренні процедури розгляду проекту Конституції, з приводу чого член групи «Реформи» Олександр Ільяшкевич зауважив: якщо комуністи й соціалісти блокують конституційний процес, то незрозуміле їх бажання ще раз взяти участь в обговоренні проекту.

(Закінчення на 2-й стор.).

У Катерини — багато «золота» і трохи «срібла»

Блискучою перемогою української художньої гімнастики в Осло завершився чемпіонат Європи. Збірна України виграла командні змагання. А наша зірка, найсильніша «художниця» світу Катерина Серебрянська стала абсолютною чемпіонкою континенту. До великої золотої медалі в багатоборстві вона додала нагороди такої самої вартості у вправах зі стрічкою, скакалкою, м'ячем і срібну відзнаку за вправу з булавами.

На знімку: Катерина Серебрянська — найчарівніша українська грація.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

МАНЕВРИ — ЗАПОРУКА МИРУ

На Яворівському полігоні під Львовом відбулося урочисте відкриття багатонаціональних навчань «Щит миру-96» в рамках програми «Партнерство заради миру».

До навчань залучено близько 1600 військовослужбовців із дев'яти країн, отож у церемонії відкриття взяли участь міністри оборони України Валерій Шмаров, Болгарії — Дмітро Павлов, Молдови — Павло Кряпге, Польщі — Станіслав Добжанський, Російської Федерації — Павло Грачов, Румунії — Георге Тінка, Словаччини — Ян Сітек, Угорщини — Дердь Калеті та США — Уільям Пері.

На думку міністра оборони України Валерія Шмарова, з політичної точки зору важливо те, що «тут пліч-о-пліч тренуються підрозділи країн НАТО і ненатівських держав». «На полігоні, де готувалися сили для війни, нині триває тренування заради підтримки миру», — продовжив Уільям Пері. Щодо США, то нинішні маневри фінансувала саме ця держава.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Поєднаємо два свята

Відбулися позачергові збори Асоціації народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради щодо конституційного процесу в Україні.

Учасників зборів тепло привітав Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Аналізуючи нинішній конституційний процес, він сказав, що найкращою датою для прийняття нової Конституції України в парламенті є День прийняття Декларації про державний суверенітет України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Увага! Пільгова передплата!

Друзі! Є ще одна приємна новина! Відкрито пільгову передплату нашої газети для студентів, учнів, ветеранів і учасників війни, пенсіонерів, багатодітних сімей, учасників бойових дій та осіб, що мають статус ліквідатора аварії на ЧАЕС.

Передплатна ціна: на 6 місяців — 900 тис. крб., на 3 місяці — 450 тис. крб., на 1 місяць — 150 тис. крб. Індекс українського варіанта — 40224, російського — 40223 (телеграма вузлам зв'язку за № 17-98 від 29.05.96 р.). Якщо передплатите «ГУ» на півроку, ви станете учасником розіграшу нашої лотереї.

Є приємна новина!

«Голос України» знову проводить для своїх передплатників лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (перших 31 ми вже назвали в попередніх номерах):

32. Об'єднанню «Полтавакнига» (директор Віталій Портной) — 10 книг з історії України.

33. Виробничо-комерційній фірмі «Чернівецький меблевий комбінат» (директор Костянтин Кубляк) — меблевий набір «Натхнення».

34. Чернівецькому АТ «Трембіта» (голова правління Стелла Станкович) — піджак модельний.

35. Видавнича спілка «Час» (редактор Петро Кобевко) — набір книг на історичну тематику.

Друзі! Ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «ГУ» на півроку. Затим надсилайте до редакції листівки із позначкою «Лотерея «ГУ-96», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці червня 1996 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї!

ПЕРЕДПЛАТА-96

У Президії Верховної Ради України

4 червня, відбулося чергове засідання Президії, на якому обговорено ряд важливих питань законодавчого характеру. Більшість із них винесено на розгляд пленарних засідань п'ятої сесії Верховної Ради. Це — проект закону України про державний матеріальний резерв, проект закону про охорону та використання рослинного світу, проект постанови Верховної Ради про внесення змін і доповнень до Положення про резервний фонд Кабінету міністрів України, проект постанови Верховної Ради про звільнення обкладання податком на добавлену вартість оборотів з реалізації малогабаритних тракторів вітчизняного виробництва та двигунів до них та ін.

Всебічно обговорено пропозиції робочої групи щодо розблокування роботи Верховної Ради з розгляду Конституції України. Думка Президії, підсумована Головою Верховної Ради О. Морозом, — провести реєстрацію і продовжити розгляд проекту Конституції у першому читанні.

З деяких питань розгорнулися дискусії. Зокрема, під час обговорення проекту закону «Про операторів зв'язку» члени Президії враховували те, що Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку зробила до поданого Кабінетом міністрів законопроекту багато істотних зауважень і пропозицій. Врешті, проект винесено на розгляд Верховної Ради.

Активно обговорено і проект закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення. Оскільки цей закон вирішить питання фрагментарно, доручено звернутися з листом до Кабміну про підготовку комплексного законопроекту.

Винесено на розгляд Верховної Ради цього тижня два питання у зв'язку із їх складністю — про зауваження Президента України до Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та про повторний розгляд проекту закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

З ряду питань Президія прийняла відповідні рішення.

Обговорено порядок денний роботи п'ятої сесії з 4 по 7 червня.

Засідання Президії вів Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Прес-служба Верховної Ради України

Парламентська хроніка

Лід зрушив

(Початок на 1-й стор.).

Обговорення процедури зводилося до двох пропозицій: перша — не зволікати й розглянути проект Конституції за скороченою процедурою, що дозволено Регламентом, друга — обговорення проекту в повному обсязі, чого теж вимагає Регламент.

Ряд депутатів висловили ще одну пропозицію: усунути Олександра Мороза з посади Голови Верховної Ради — знову ж таки за Регламентом. До речі, слово «регламент» цього дня повторювали частіше, ніж «конституція».

Після тривалого обговорення процедури розгляду проекту Конституції в першому читанні депутати, зареєструвавшись, підтримали пропозицію Тимчасової спеціальної комісії, в якій, зокрема, зазначено, що виступи представників від кожної фракції і позафракційних груп триватимуть до 10 хвилин. Прикінцеве слово доповідача — до 5 хвилин. І, головне, голосування здійснити 4 червня.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

У номер

Прощавай, ядерне минуле

(Початок на 1-й стор.).

Ця подія знайшла відгук в усіх куточках світу. Так, Президент США Білл Клінтон також виступив із заявою, у якій привітав повне виведення ядерної зброї з території України і назвав його історичним внеском у зменшення рівня ядерної загрози. Б. Клінтон заявив також, що США продовжують підтримувати економічні і політичні реформи в Україні. Згідно з планом Нанна Лугара, Україна повинна отримати від США на потреби ядерного роззброєння 350 млн. доларів. Цими днями міністр оборони США Уїльям Пері, який перебуває в Україні, оголосив про виділення нашій державі 43 млн. доларів.

«Безпрецедентним за своїми масштабами і складністю» назвав процес ядерного роззброєння України Президент РФ Борис Єльцин. Він подякував усім дипломатам, військовикам Росії, а також спеціалістам і працівникам різноманітних міністерств і відомств, які брали участь у цій операції. У своїй заяві він також високо оцінив допомогу США. Щодо компенсації за вивезену зброю з боку Російської Федерації, то це питання поки що залишається відкритим.

ПОЄДНАЄМО ДВА СВЯТА

(Початок на 1-й стор.).

Олександр Мороз повідомив, що створена Президією парламенту робоча група з розблокування роботи над проектом Конституції у ВР підготувала проект постанови, відповідно до якого пропоноване обговорення цього питання винятково в межах Регламенту, тобто за повною процедурою розгляду проекту в першому та другому читаннях.

Олександр Мороз заявив, що, на його думку, змінивши 67 позицій проекту Конституції, підготовленого Тимчасовою спеціальною комісією, можна буде досягти згоди у Верховній Раді й ухвалити цей проект її силами. Він підкреслив, що парламент має внести такі зміни до проекту, які забезпечили б можливість політичним силам формувати структури влади, заклали б противаги між гілками влади, зробили можливими вплив виборців на владу і її формування.

Глава парламенту також констатував, що досвід і знання колишніх депутатів, які починали конституційний процес в Україні, використовують недостатньо.

Керівник асоціації Павло Кислий заявив, що є великою помилкою не залучати народних депутатів попереднього скликання до цієї діяльності, адже робота над новою Конституцією України розпочиналася за їхньої активної участі.

Він висловив стурбованість атмосферою політичної нетерпимості та конфронтації, що склалася довкола проекту Конституції. Він констатував, що конституційний процес у 1993 році зупинився через протистояння колишніх Голови Верховної Ради Івана Плюща та Президента Леоніда Кравчука, а також через розпуск парламенту дванадцятого скликання.

Однак Павло Кислий наголосив на неприпустимості прискорення прийняття проекту Конституції України та на помилковості твердження, що економічна криза у державі пояснюється відсутністю Конституції.

Цікаво, що Олександр Ємець, виступаючи на зборах, погодився з думкою тих народних депутатів і членів асоціації, які вважають, що проект Конституції, підготовлений Тимчасовою спеціальною комісією, є недосконалим.

Екс-Голова Верховної Ради України Іван Плющ висловився проти запровадження в Україні президентської форми правління і сказав, що є прихильником парламентської або парламентсько-президентської республіки. За його словами, президентська форма правління, а також «розмитість функцій Президента» можуть призвести до авторитаризму в державі. «Я не вважаю, що президентська форма правління принесла користь Україні і принесе її в майбутньому», — сказав Іван Плющ.

Криком душі можна назвати виступ колишнього народного депутата України Тараса Нагулка. Підтримуючи процес створення нової Конституції України, він застеріг від надмірного оптимізму тих, хто вважає, що з прийняттям Основного Закону в Україні одразу зміниться життя на краще. «Подивіться довкола, — сказав він. — Через постійні невиплати заробітної плати, безробіття, відсутність належного соціального захисту вмирають люди від голоду й холоду». Тарас Нагулко закликав народних депутатів України захистити людей, не послаблювати ні на мить боротьбу за їхні життєві інтереси.

Учасники зборів прийняли резолюцію, в якій засуджуючи політичну нетерпимість та конфронтацію, що склалися довкола проекту Конституції, закликали Верховну Раду успішно завершити цей процес.

За матеріалами УНІАН та «Голосу України».

Закон України

Про внесення зміни і доповнення до законодавчих актів України щодо накладення штрафу за порушення вимог охорони праці

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Частину третю статті 307 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст.1122; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 49, ст.431) викласти в такій редакції:

«Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься порушником в установу Ощадного банку України, за винятком штрафу, що стягується на місці вчинення правопорушення, якщо інше не встановлено законодавством України».

2. Частину шосту статті 21 Закону України «Про охорону праці» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 49, ст.668) доповнити реченням такого змісту: «Працівники, на яких накладено штраф, вносять його в касу підприємства за місцем роботи».

3. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л.КУЧМА.

м. Київ,
15 травня 1996 року.

Постанова Верховної Ради України

Про внесення зміни до пункту 1 Постанови Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Пункт 1 Постанови Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., №20, ст.83) викласти в такій редакції:

«1. Ввести в дію Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» з 1 липня 1996 року».

2. Постанова набирає чинності з дня прийняття.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м. Київ,
24 травня 1996 року.

Сподіваємося на Президента

Заява прес-центру громадського комітету захисту конституційних прав голови Київської міської держадміністрації, голови Київради Леоніда Косаківського

У СТОЛИЦІ України 25 — 26 травня відзначалося свято, яке полюбилося киянам і стало уже традиційним, — День Києва. В його програмі був цілий ряд цікавих заходів і подій, які привернули увагу сотень тисяч киян, а також гостей столиці.

День Києва ще раз засвідчив: це справді свято всіх киян, які люблять рідне місто, пишаються його славною історією, його традиціями.

Однак цього разу у тональності Дня Києва вчувалися й інші нотки. У самісінький переддень свята уряд України зробив усе можливе, аби розхитати столичну владу, внести в її робочий ритм елементи напруги, нервозності, дестабілізації.

У квапливому порядку, незважаючи на авторитетну думку і звернення до Президента України заступників голови міської адміністрації, начальників управлінь і служб, керівників райдміністрацій, цілого ряду громадських організацій, військовослужбовців, Кабінет міністрів прийняв рішення звернутися до Президента щодо усунення з посади голови Київради Леоніда Косаківського, якого, до речі, обрали мером майже 550 тисяч киян. Ця акція, наперед ініційована, нагадувала сумнозвісні факти недавнього минулого, коли людині могли скласти вирок без суду і слідства. Так зване слухання «київського питання» Кабмін проводив за відсутності мера столиці, якого у зв'язку з різким погіршенням стану здоров'я було госпіталізовано в одну з лікарень Мінського району.

Більше того, саме за відсутності Леоніда Косаківського вийшли розпорядження Президента України щодо увільнення з посад першого заступника голови Київської міської держадміністрації Миколи Ламбуцького, заступників голови міської держадміністрації Владлена Ковтуна і Галини Артюх. Їх увільнили за суворою статтею Закону України про державну службу.

Зазначимо, що поспішне зняття цих трьох керівників було, даруйте, «приурочене» саме до Дня Києва. І це за обставин, коли, наприклад, Галина Артюх за розпорядженням голови міської держадміністрації очолювала оргкомітет по підготовці і проведенню Дня Києва.

Звертає на себе увагу кілька й інших прикрих обставин. Саме з ініціативи і за сприяння Леоніда Косаківського було усунено історичну несправедливість — відроджено зруйнований у 20-х роках прекрасний пам'ятник святим, «вічним людям» — княгині Ользі, Андрію Первозванному та просвітителям Кирилу і Мефодію. Але в офіційних виступах не промайнуло навіть прізвище Косаківського. Лише відомий поет Іван Драч у своєму емоційно-прекрасному виступі подякував меру столиці Леоніду Косаківському за цей чудовий пам'ятник. А напередодні його відкриття збили з дошки тильної частини пам'ятника слова про те, що його відновлено з ініціативи і за сприяння Л. Г. Косаківського. Зникло у такий же спосіб ім'я мера столиці і з ряду імен тих людей, завдяки яким встановлено оригінальний пам'ятник відліку відстаней біля центрального поштамту. Знову витають привиди минулого, коли викреслювалися імена, замальовувалися фотографії, виривалися сторінки з підручників?

У столичній держадміністрації всі ці дні — «гарячі телефони»: кияни обурюються рішенням Кабінету міністрів і висловлюють підтримку обраному ними голові Київради Леоніду Косаківському. Ідуть телеграми, звернення, листи до уряду і Президента, а також у громадський комітет захисту конституційних справ мера столиці України. І це можна зрозуміти, бо Леонід Косаківський чесно виконує свої обов'язки перед киянами і державою.

Хочеться сподіватися, що Президент України як гарант Конституції і конституційних прав втрутиться у ситуацію, покладе край діям політичних гравців і захистить мера столиці або доручить це зробити новому Прем'єр-міністрові.

Перспективи

«Озéрне» — авіаміст у Європу?

БІЛЯ Житомира — два аеродроми. Цивільний надто близько до міста, що ніяк не відповідає нормативам. Недарма житомирські керівники дедалі частіше поглядали в бік селища Озерного, де на оптимальній відстані від міста розташовано великий військовий аеродром. Віднедавна ці мрії набули чіткішого обрису: Міністерство оборони України і державний департамент авіаційного транспорту прийняли рішення про використання аеродрому «Озерне» для спільного з цивільною авіацією базування.

Подальший план дій узгоджено в облдержадміністрації на розширеній нараді за участю командування ППО України, представників Держкомкордону і Держмиткому, ряду інших причетних до цього організацій, а також авіакомпанії «Поліссяавіатранс», яка, виявивши ініціативу, орендувала літаки Іл-76 та Ан-12, отримала у спільне користування потрібні об'єкти інфраструктури. Довелося чимало попрацювати над підготовкою до сертифікації аеродрому згідно з вимогами Міжнародної організації цивільної авіації, складанням додатка до інструкції міжнародних польотів у цьому районі. Те, що іще належить зробити, щоб відкрити аеропорт і пункт пропуску через кордон, потребує значних коштів. Але справа варта заходу, вважають в облдержадміністрації і «Поліссяавіатрансі». Наголос робиться насамперед на можливості розв'язати соціальні питання: військовики, які звільнятимуться в запас, матимуть робочі місця, а селище отримає перспективи для розвитку. Створення постійного вантажного терміналу вигідне для всіх мешканців області, адже імпортні товари потрапляють їм через треті чи четверті руки, тому ціни на них помітно вищі, ніж на півдні чи заході України, звідки їх завозять посередники. Облдержадміністрація покладає великі надії на прямі поставки екологічно чистих продуктів, які потрібні радіаційно забрудненим районам Житомирщини.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

З боргами порядку не буде

ПРОБЛЕМА погашення заборгованості із заробітної плати співробітникам органів внутрішніх справ сьогодні турбує багатьох. Про те, як розв'язують це питання, розповідає заступник міністра внутрішніх справ України генерал-лейтенант міліції Олександр ТЕРЕЩУК.

За підрахунками фахівців, на утримання особового складу та матеріально-технічне забезпечення ОВС та підрозділів нам потрібно 171 трлн. крб. на рік. Але, на превеликий жаль, у державному бюджеті МВС передбачено лише 71,4 трлн. крб., а це складає 41,7 відсотка від загальної потреби. Як не прикро, але доводиться констатувати, що з року в рік нам виділяють дедалі менше коштів. Наприклад, у 1993 — 58,2, у 1994 — 53,5, а у минулому — 41,7 відсотка від потреби. Безумовно, все це призводить до цілої низки негативних наслідків: правоохоронці своєчасно не отримують грошове утримання, через відсутність вкрай необхідних коштів занепадає матеріально-технічна база, не проводиться своєчасне техобслуговування транспорту, засобів зв'язку, поточні та капітальні ремонти, не отримуємо нове озброєння і обладнання. Всі ці чинники не можуть не позначитися на боротьбі правоохоронців із злочинністю, це по-перше. А по-друге, зросла сума боргів постачальникам матеріальних цінностей. Сьогодні заборгованість перед ними складає більш як 7 трлн. крб.

Та найбільшу занепокоєність керівництва МВС викликає несвоєчасне видання грошового утримання та харчування особовому складові. Лише в січні поточного року було ліквідовано заборгованість за листопад та грудень минулого року. До сьогодні не виплачено зарплату за лютий і березень. А вже підійшов термін виплати за квітень. **Ми маємо виплатити своїм співробітникам 13,4 трлн. за 4 місяці поточного року, а вкрай обмежений бюджет на утримання МВС фактично профінансовано лише на 45 відсотків.**

Більшість ВВС та підрозділів на місцях для виплати грошового утримання займають кошти в місцевої влади, банківських установах та інших організаціях. Нині борг по кредитах складає понад 2 трлн. крб. Виникає проблема їх повернення. Такий стан справ викликає занепокоєння МВС України, керівників всіх його рівнів.

МВС приводить низку заходів з проведення жорсткої економії наявних грошових коштів, скорочення витрат на утримання ВВС, вишукує додаткові джерела фінансування та використовує кошти насамперед на розв'язання соціальних проблем правоохоронців.

Інформація про стан справ із фінансування, який склався в ВВС, ми направили до керівництва держави.

Володимир ЄННАНОВ.

Право

Цивільний кодекс фінішував і перечепився...

ЦИВІЛЬНИЙ кодекс, про необхідність якого тривалий час говорили правознавці країни, написано! Про це повідомив представникам мас-медіа міністр юстиції України Сергій Головатий.

Кодекс створювали довго й болісно. Провідні професори юриспруденції з усієї України засіли за цей талмуд цивільного права ще 1992 року. На жаль, на той період у міністерства юстиції не було ані грошей, ані досвіду для написання таких творів. 1993 року Українська правнича фундація, очолювана паном Головатим, запропонувала міністрові Василю Онопенку свій гаманець і послуги. І готування Цивільного кодексу (ЦК) фінансово пішло за програмою Тасіс, а ідейно — за адаптованим відповідником законодавства Голландії.

В апогеї конституційного процесу, під час реформування публічно-правових відносин, констатував Сергій Головатий, не варто забувати і про приватновласницькі інтереси. Коли йдеться про перехід від одного життєвого втілення до іншого, від однієї суспільно-економічної формації до другої, про демонополізацію держави на приватне життя громадян, об'єктивно постає необхідність законодавчо регулювати ці відносини.

На думку експертів, Цивільний кодекс має бути ухвалений не пізніш аніж через півроку після Основного Закону. Бо до того часу Конституція у своїй основі, що стосується прав людини і приватновласницьких відносин, не працюватиме. Новий «піонерський» Цивільний кодекс України регламентує права людини (в основі його — Європейська конвенція з прав людини) від ембріонального стану до відходу на «той світ». Новоспечений законопроект синтезував докупи правові норми торговельного, сімейного кодексів тощо. Його прогресивність і непересічність для вітчизняного правознавства полягає в тому, що пріоритети закріплено за людиною. А держава виступає з громадянином рівноправно як власник. У ЦК обумовлено правові моменти захисту інтелектуальної власності, врегульовано питання спадку, демократичні в ньому постулати домостроєві.

Без Конституції ринкової економіки, так ще називають Цивільний кодекс, не обійтися нормальній демократичній державі. Проте за всієї потрібності й актуальності постають побоювання, що «добро» у найвищому органі законодавчої влади це зведення громадянських прав і обов'язків отримає не скоро. У нового Цивільного кодексу, за передчуттям міністра юстиції, вже почався «гальмівний» шлях. Тим часом на законодавчому обрії з'явився Торговельний кодекс, необхідність у якому відпала б із прийняттям Цивільного. На думку пана Головатого, певним колам не вигідний закон з «людським обличчям», в якому ущемлено права державного монстра і простежується чітка спрямованість на приватну власність. Та якщо раптом новий Цивільний кодекс України буде ухвалено, жити стане краще, вільніше й веселіше...

Ольга ВАУЛІНА.

Полігон для Шерлоків Холмсів

Навчально-методичний центр криміналістики, аналогів якому, як запевняють, немає в Україні, створено в управлінні МВС у Житомирській області. Спеціальний полігон, зокрема, дає змогу скрупульозно відпрацювати методи слідчих дій при розкритті злочинів, скоєних у магазині, банку тощо. Є тут і вкрай корисні різноманітні наочні матеріали — від фальшивих купюр до технічних засобів. Злочинець нині підготовлений, тож працівник міліції повинен бути на голову вищий...

Крок до правової держави

Семінар для голів і заступників голів арбітражних судів провів у Львові Вищий арбітражний суд України при сприянні Агенції Міжнародного розвитку США.

Тема семінару — правове регулювання цивільних відносин у проекті нового Цивільного кодексу України. Голова Вищого арбітражного суду Д. Притика виступив з доповіддю про проект нової Конституції України.

У Львові при сприянні облдержадміністрації відбувся також розширений пленум Вищого арбітражного суду України, присвячений п'ятій річниці системи арбітражних судів.

Кримінал

Зникла «Божа Матір»

З МУКАЧІВСЬКОГО православного монастиря зникла церковна реліквія — ікона XVII століття «Успеніє Божої матері». Важко сказати, яка реальна її вартість, але без сумніву, не одна тисяча доларів.

Грабіжники навідалися ще до одного храму — Свято-Миколаївського монастиря, що в Ізі Хустського району і поцупили два електродвигуни. Ще перед цим викрадено музичний центр «Романтика» вартістю майже 36 мільйонів карбованців із приміщення церкви християн-адвентистів сьомого дня в Ужгороді. Тут же, в обласному центрі, з церкви, що поблизу Будинку офіцерів, зникло 60 Біблій. Правоохоронці розробляють версії викриття тих, хто взяв на душу подвійний гріх.

Крадуть церковні реліквії не лише в Закарпатті. Так, у потязі «Москва-Будапешт», що прямував за кордон через станцію Чоп, було виявлено приховані від контролю 34 одиниці предметів релігійного культу — ікони, хрести. У схованці, що у конструктивних порожнинах вагону, крім цього, знайдено 87 цінних орденів, медалей та нумізматичних значків. Антикваріат доповнювали майже 100 блоків імпортних цигарок. За попередніми підрахунками, вартість контрабанди — 1,6 мільярда карбованців.

До речі, це не перший випадок, коли новоявлені «бізнесмени» намагаються переправити за кордон культурні цінності. Тільки останнім часом за такими фактами порушено 22 кримінальні справи.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

Залишився директор без зарплати

Ні, гроші директорові Ханжонківського заводу з ремонту двигунів — філіалу АТ «КамАЗ» — головне підприємство перераховувало регулярно. Але не в Україну, громадянином якої є Євген Ємельяненко і де він постійно проживає, а на його особистий валютний рахунок в одному з комерційних банків міста Набережні Човни. Про існування рахунку, відкритого без дозволу Національного банку України, на батьківщині директора дізналися через чотири роки. Тепер проти Ємельяненка порушено кримінальну справу, а виявлена в банку сума — 13 мільйонів російських рублів — поповнить державну казну.

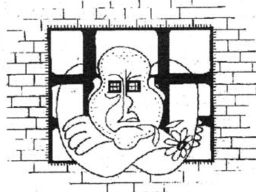

Махінації з валютними цінностями — не єдиний гріх, у якому звинувачують нині арештованого керівника. Правоохоронці виявили, що на рідному підприємстві він викупив престижний «легковик» за ціною, в шість разів нижчою від залишкової вартості.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Хроніка. Факти. Події

● Москва

Досвід ЄС важливий для СНД

Відбулася Міжнародна конференція «Інтеграційні процеси в Європейському союзі та СНД».

В її роботі взяли участь керівники російських міністерств та відомств, науковці з різних країн, представники ЄС, дипломати, акредитовані в РФ, — повідомило Укрінформ Посольство України в Російській Федерації.

Україна прагне до взаєморозуміння з Європейським союзом, зазначив, виступаючи на конференції, посол нашої держави в РФ Володимир Федоров. Входження до ЄС — стратегічна мета України. Цінність досвіду ЄС надзвичайно важлива для СНД, бо ми ще тільки розпочинаємо розбудову нового каркасу інтеграційних відносин. Український дипломат акцентував увагу на тому, що державам — членам СНД доводиться вирішувати цілий комплекс проблем, пов'язаних як з формуванням нових рівноправних взаємовигідних відносин, так й з виправленням тих недоліків та перекосів, що з'явилися останнім часом.

● Берлін

Європа стане самостійнішою

Дводенна конференція міністрів закордонних справ НАТО відбулася у Берліні. Міністри із 16 країн обговорювали питання, пов'язані з участю міжнародного військового контингенту в акції з підтримання миру в Боснії. Глава зовнішньополітичного відомства Німеччини Клаус Кінкель наголосив, відкриваючи конференцію, на необхідності проведення змін всередині альянсу для того, щоб НАТО мало змогу швидко реагувати на регіональні конфлікти з меншим їх розв'язання. Альянс повинен перетворитися на «партнерство рівних», вважає Клаус Кінкель.

Генеральний секретар НАТО Хав'єр Солана застеріг альянс не заспокоюватися на вже досягнутих успіхах. «У майбутньому Західноєвропейський союз повинен бути в змозі самостійно проводити операції НАТО, спрямовані на розв'язання регіональних конфліктів у Європі», — сказав він. Також міністри закордонних справ обговорили питання розширення НАТО на схід, зустрілися зі своїми колегами із Центральної та Східної Європи. Серед запрошених гостей у Берліні перебував також міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко.

Як справи, партнери?

Делегація України на чолі з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком бере участь у черговому засіданні Ради Північноатлантичного співробітництва (РПАС). Порядком денним зустрічі передбачено огляд стану та обговорення перспектив діяльності РПАС і програми «Партнерство заради миру», а також впливу цих механізмів на зміцнення регіональної стабільності й безпеки. Геннадій Удовенко виступить співдоповідачем з питання «Внесок РПАС/ПЗМ у регіональну стабільність, безпеку та співробітництво».

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств.

«НУЛЬОВИЙ ВАРІАНТ»: ТОРГ ДОРЕЧНИЙ

За деякою конфіденційною інформацією, Паризький клуб кредиторів приготував Борису Єльцину передвиборний подарунок: пообіцяв прийняти Росію в червні у члени клубу. І разом з країнами «великої сімки» вона вершитиме долі боржників і кредиторів.

Як відомо, Схід — справа делікатна. І улаанбаатарська частина україно-монгольської міжурядової делегації, продовживши нещодавно у Києві майже чотири роки тому перервані переговори, про перспективу торговоекономічних відносин говорила із завидною гостинністю. Не приховуючи свого бажання експортувати з України устаткування для електростанцій (до речі, збудованих за часів СРСР і з допомогою українських спеціалістів), вантажні автомобілі та екскаватори для роботи на відкритих рудниках і у вугільних басейнах, а можливо, ще й надати життя спільному цукровому заводу - навзамін пропонувала усе, чим багата. Від м'яса (тваринництво — основна галузь у цій країні; нині на кожного громадянина припадає майже чотирнадцять голів худоби) та шкіри до сировинних ресурсів. Останнє цікавить найдужче. Та й кого із сучасників залишать байдужим, наприклад, щедрі запаси мідних руд?..

Однак монгольські урядовці пішли значно далі. Як пояснив посол Монголії в Україні пан Гуржавін Ердене, інтерес його держави у тому, щоб наша користувалася, приміром, по праву їй належною часткою Ерденетського мідно-молібденового комбінату. Адже будували його зусиллями багатьох республік колишнього Радянського Союзу, проте нині зиск має лише Росія. За підрахунками експертів, Україна може розраховувати приблизно на 18 відсотків ерденетської продукції, необхідної будь-якій цивілізованій державі.

Але, певно, не нашій. Адже про гостинну монгольську пропозицію чимало українських урядовців вважають за краще промовчати. Пояснюючи свою «сором'язливість» небажанням спричинити... міжнародний конфлікт.

Якщо точніше, то йдеться про необачно підписаний Віталієм Масолом в останні дні прем'єрства так званий «нульовий варіант». Згідно з документом, усі наші активи й пасиви від частки загальносоюзного багатства мали відійти сусідній Росії. І, за міжнародними нормами, так би й сталося, якби не одне невеличке «але». Український парламент документ не ратифікував. Отже, згідно з тими самими міжнародними нормами, «нульовий варіант» не може діяти...

Таку ситуацію кожна з держав сприймає по-своєму. І поки українські чиновники переважно замовкають, коли мова заходить про можливість використати той чи інший необхідний нині для української економіки колишній загальносоюзний промисловий об'єкт, боячись зашкодити виборній кампанії Бориса Єльцина, російські колеги беруть від життя усе, що можуть. І, зокрема, як повідомили в монгольському посольстві, користуються майже 35 відсотками продукції Ерденетського комбінату. А його потужність — 40 мільйонів тонн мідномолібденового концентрату щороку.

Це — багато. Але — дещиця порівняно з тим, скільки всього корисного, потрібного і, до речі, заробленого власною працею втрачає наша держава по цілому світу, очікуючи, що Росія сама поділиться. А вона й ділиться, як звикла віками: побратськи...

Нещодавно Паризький клуб кредиторів реструктурував російські борги на 25 років, 7 з яких – «канікулярні», тобто сплачуватимуться тільки відсотки. Окрім того, за деякою інформацією, Росію перевели із п'ятої категорії боржників у більш привілейовану четверту, тобто ще зменшивши відсотки за кредити. Справедливо, якби й вона, у свою чергу, реструктурувала українські борги.

Проте залишаємося поки що із власною шляхетністю та, за підрахунками народного депутата України Вадима Гетьмана, із... двадцятьма мільярдами доларів збитків від дії «нульового варіанту». Цього вистачило б, щоб не тільки віддати нинішніх 5 мільярдів доларів боргу Росії, а й виплатити заробітну плату шахтарям, учителям, пенсії тощо.

І хоча добра та матеріального добробуту Україні однаковою мірою щиро бажають як наші ліві, так і праві, загрузнути у знесилюючій боротьбі з «нульовим варіантом» не всі поспішають. І поки кілька парламентаріїв раз по раз виступають у ролі борців з вітряками, решта продовжують сповідувати ідеологію: як би чогось не сталося... Хоча, тверезо оцінивши ситуацію, легко дійти висновку: що може бути гіршим за «нульовий варіант»?..

З настанням літа, схоже, знову розпалиться пристрасті щодо горезвісного договору. Як повідомив заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко, документ готовий для винесення на розгляд парламенту. Підганяє й Леонід Кучма. І, власне, перебіг міжнародних подій спонукає ще раз оцінити хибний крок колишнього Кабміну: у той час, як сусіди багатшають, ми біднішаємо...

Найімовірніше, що «Договір про розподіл зовнішнього боргу та активів колишнього СРСР» від 9 грудня 1994 року Верховна Рада не ратифікує, і фактично «нульовий варіант» можна буде вважати анульованим. А практично? Адже, як відомо, після бою кулаками не розмахують...

Людмила ФІСЮН.

НЕ ДУМАЙ ПРО СЕКУНДИ ЗВЕРХНЬО

Часом бажання бувають такі сильні, що до їхнього здійснення хочеться рахувати секунди. В деяких країнах це розуміють буквально.

Наприклад, у Гонконгу на площі Тяньаньмень перед історичним музеєм встановлено табло з відрахуванням днів та секунд до повернення острова під крило Пекіна. Згідно з укладеним китайсько-британським договором, це станеться 1 липня 1997 року. Чотири століття китайці на материку чекали приєднання Гонконгу, але особливо довгим їм видався останній рік.

Стримані британці, мабуть, із розумінням поставилися до вигадки. Їм не звикати: із сусідньої Ірландії до них також часом долітають розмірені удари «тік-так». Справа в тому, що у Дубліні, столиці Ірландії, в центрі міста встановлено величезний електронний годинник. Він лічить хвилини, які відділяють нас від третього тисячоліття. А от секундомір міститься в іншому місці Дубліна: його закриває річкова вода і побачити табло можна тільки з центрального моста. Поруч продають картки, на яких із точністю до секунди показано, скільки часу залишилося до завершення другого тисячоліття. А залишилося, до речі, не так вже й багато: якихось 120 мільйонів секунд, перш ніж про нову епоху сповістить протяжним гудком ірландський годинник. Отож, поспішайте!

На знімку: табло на площі Тяньаньмень — коли ж нарешті Гонконг приєднається до Китаю?

Про кого говорять

ПЛИВИ, АГАТО!

Слава не приходить сама, за неї доводиться вперто боротися. І шестирічна Агата Піотровська із Гданська, незважаючи на свій зовсім юний вік, це вже добре знає.

Сьогодні про дівчинку говорить вся Польща. Й не тільки. Адже вона, як визнали спортивні судді, здійснила справжній подвиг: без зупинки пропливла дві тисячі метрів класичним стилем за дві години.

Підготував Агату до її першого в житті спортивного рекорду, в гданському басейні Штогі, Ромуальд Володжко, в минулому — рятівник на воді.

На знімку: Агата Піотровська з наставником після свого безпрецедентного запливу.

Фото Ш. КРАЖЕВСКИ (ПАП ЦАФ — Укрінформ).

Експрес-інтерв'ю

НА ТЕ Й ОДЕСА...

Мер Одеси Едуард Гурвіц, як і раніше, стверджує, що в цьому місті є все: навіть ... 5 ящиків документів мерії Нью-Йорка. Кореспондент "ГУ" Людмила Фісюн поцікавилася в Едуарда Йосиповича, що означає такий подарунок від американських колег?

— Нью-Йорк — одне із 24 міст — побратимів Одеси. Тому колеги й надіслали нам свої документи: щоб переймали муніципальний досвід. А повчитися справді є чому.

До речі, на противагу багатьом іншим, з побратимами (більшість із них — портові міста) часто спілкуємося, реалізуємо спільні контракти і проекти. Маємо такі з Марселем і Валенсією, Хайфою і Якагамою, Балтімором і Ванкувером тощо. З багатьма — не перший рік. Не забуваємо і про колишні соціалістичні республіки: дружимо з Єреваном, Кишиневом та Мінськом. Уклали договір про "широкомасштабне співробітництво" і з Москвою. Найближчим часом плануємо підписати нові договори, зокрема, отримали пропозицію від великого промислового міста Росайя з Аргентини, у якому понад мільйон жителів.

Наші зв'язки розширюються. І дають можливість сповна використовувати насамперед економічний потенціал всесвітньо відомих міст. Ну, і культурний. Бо ми ж – Одеса...

Проблема

НЕ ТОЙ, ЩО В ПОЛІ...

НЕПОГАНІ хліба заколосилися на ланах Причорномор'я. Примусила хліборобів немало похвилюватися, щоправда, тривала травнева спека. Та останнім часом вона спала — у ряді місць пройшли дощі. Отож є сподівання, збирати буде що. А чи буде чим?

В Іллічівському морському порту докери-механізатори нещодавно розвантажили американське судно, що доставило понад сотню зернозбиральних комбайнів. Невдовзі машини відправили своїм ходом у села південних регіонів України. На підході до порту — нові судна з комбайнами — всього їх мають постачити, згідно з урядовою угодою між Україною і США, тисячу. У віддалені регіони машини відправляють залізницею. Та чи зроблять «погоду» на жнивах високопродуктивні й комфортабельні американські комбайни? Ні, вважають фахівці. Вони лише доповнять наявний парк збиральних машин, а основне навантаження поки що припаде на ті самі «Дони», «Колоси», «Ниви» тощо, які майже всі потребують ремонту — поточного, капітального.

Як готують збиральні машини на Одещині, адже вона одна з перших розпочне жнива? Заступник начальника облуправління сільського господарства і продовольства Василь Пархоменко бідкається:

—Навіть якщо всі 5100 наявних зернових комбайнів вийдуть у поле, то й тоді навантаження на машину надзвичайно високе — 160 гектарів. А в ряді районів на комбайн припадає 200—250 гектарів. Реально навантаження ще зросте, бо всі без винятку машини на лінійку готовності навряд чи вдасться поставити. Та й під час жнив можливі поламки, простої. Адже техніка стара...

Здавалося б, у районах, де найбільше навантаження на комбайн, передовсім мають подбати про ремонт. Насправді все якраз навпаки. У Миколаївському, Роздільнянському, Ренійському, Тарутинському, Ананіївському районах з відновленням техніки найгірше: полагоджено де третину, де чверть.

На які тільки причини при цьому, аби виправдати власну безпорадність, не посилаються: і на брак запчастин, і на нестачу грошей, і на складність економічної ситуації у країні загалом...

Та хіба Комінтернівський, скажімо, район в інших умовах? То чому тут зуміли вдвічі перекрити середньообласний показник готовності техніки, майже всю її полагодили? Відповідь одна: очолювана Віталієм Громлюком райдержадміністрація, керівники тутешніх сільгосппідприємств зуміли налагодити роботу, й усі оті причини, хоча вони таки справді є, не стали вирішальними.

І кошти відшукали, і з постачальниками запчастин стосунки налагодили, і реставрацію деталей та вузлів на місці організували... Є й окремі господарства, де, попри скруту, до жнив уже сьогодні, можна сказати, готові. Це, приміром, «Вільне козацтво» Білгород-Дністровського, «Колос» Великомихайлівського, «Покровське» Біляївського, «Дружба» Саратського районів. Та загалом в області картина мало радує. Скоріше — засмучує.

Прикро, що за такої ситуації самоусунулися від сільських турбот районні ремонтно-транспортні підприємства, наче то вони й не для цього створювалися та існують. У Красних Окнах, Рені, Тарутиному, Білгороді-Дністровському, Кілії, Овідіополі зайнялися, користуючись правом самостійності, переважно вигідною комерційною діяльністю, нерідко далекою від сільських турбот. А від реставрації вузлів та деталей до сільгоспмашин здебільшого всіляко відмахуються.

І ще про комерсантів, які на бідах селян наживаються. Під час весняно-польових робіт у багатьох селах раптом почали виходити з ладу машини. Незабаром і причину з'ясували: неякісні мастила, що їх постачили комерційні структури. Тепер в облсільгосппуправлінні вимагають: пальне й мастила мають постачати господарствам тільки через «Агротехсервіс», після перевірки їх на якість службами Держстандарту України. Та чи дослухаються до цього надто «хитрі» господарники, чи не спокусяться ілюзорною дешевизною матеріалів, що їх пропонують, уникаючи будь-якого контролю, комерсанти? Що ж, під час жнив таким господарникам доведеться тільки потилицю чухати та замість вигод збитки підраховувати.

У народі кажуть: хліб не той, що в полі, а той, що в коморі. Мине тиждень-другий, — і виводити на лани збиральні агрегати. Та чи всі вони стануть у стрій?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

І СТАЛА ЦАРИЦЯ ГОРОДІВ ПАСЕРБИЦЕЮ ПОЛІВ

БЕЗ «другого хліба» людям справді важко обійтися, тож не дивно, що в перші дні травня житомирські вулиці були напівпорожні — городяни поспішали засадити бульбою свої заміські клаптики землі.

А от у фермерів області душа до картоплі не лежить. Тому й «смішні» цифри площ під цією культурою. Валові збори на фермерських полях навіть називати незручно.

Колгоспи Житомирщини колись (звичайно, під тиском) займали картоплею 65 тисяч гектарів. Торік було уп'ятеро менше. Цього року колективні сільгосппідприємства області намітили змінувати землі під цю культуру ще на дві тисячі гектарів.

Одна з причин зменшення — у частині КСП садити виявилося нічим. І це в той час, коли на всіх нарадах керівники облдержадміністрації повторюють: попит на картоплю великий, особливо на Півдні і Сході України.

Щоб ця культура стала вигідною, треба вирощувати щонайменше 150-180 центнерів з гектара. Та без серйозного ставлення до посівного матеріалу нічого не вийде, бо 40 відсотків приросту врожаю залежить від якості насіння. Сортопоновленням же на Житомирщині протягом останніх трьох років фактично не займалися. А минулорічний урожай у 60 центнерів з гектара дав лише збитки. Тож і грошей на закупівлю насіння немає. А ще ж треба спалити 200 літрів пального на кожен гектар. І підживити, і журавка чимось труїти... Через низькі врожаї бракує коштів, щоб займатися картоплярством по-справжньому. Але коли поле засаджене чим завгодно, на прибутки годі розраховувати. Зачароване коло...

Весь Радомишльський район відвів цього року під картоплю площу, яка тільки в півтора раза перевищує ту, що її колись ця культура займала в одному колгоспі.

—Ми не знаємо, чи буде збут, — виправдовуються в господарствах. — Краще пшеницю посіяти.

—Уже було таке, що навіть елітне насіння згодовували худобі: не мали кому реалізувати, — стверджує і заступник начальника облуправління сільського господарства Михайло Кутина. — То чи можу я агітувати за картоплю?

Щоправда, цього року у виграші виявилися ті, хто мав зайву бульбу, бо їм пропонували вигідний бартер: за кілограм картоплі — два літри пального. Але витрачати великі кошти на вирощування цієї енерго- і трудомісткої культури у надії, що така вигідна ситуація складеться і наступного року, надто ризиковано. А щоб справитися із замовленнями для місцевих потреб, вистачить врожаю і з десятої частини площ, зайнятих картоплею в області.

Тож якщо на Півдні і сході України згадують, що Житомирщина — край картоплярський, то тільки тоді, коли бульбу зібрано. Виходить, замість ринкової економіки ми спромоглися поки що тільки на базарну...

Олексій КАВУН.
Житомирська область.

Екологія

ЧУТИ СТОГІН СТУГНИ

НИНІ перед нами гостро стоїть проблема малих річок. Більшість із них занедбана і навіки втрачена для прийдешніх поколінь. Якщо взяти для прикладу стан малих річок Дніпровського басейну, то, на жаль, і він не тішить. Бездумне підкорення природи, безгосподарність призвели, власне , до екологічної катастрофи.

Особливу тривогу у нас на Київщині викликає річка Стугна. Довжиною близько 75 кілометрів вона перетинає Фастівський, Васильківський та Обухівський райони. Оскільки звідкіати далі нікуди, то обговорити проблеми цієї річки зійшлися представники місцевих органів влади Васильківського та Обухівського районів, директори промислових підприємств Василькова, представники Держводгоспу України, облводгоспу, члени неурядових організацій. Серед серйозних екологічних проблем учасники наради називали надмірну зарегульованість верхів'їв, порушення режиму водоохоронних смуг дачним і промисловим будівництвом тощо. Але найбільше річка потерпає від недостатньо очищених стічних вод міста Василькова. Тому велику зацікавленість викликала інформація голови Васильківського міськвиконкому Валерія Поповича про стан очисних споруд міста. Розуміючи серйозність проблеми, адміністрація міста розпочала роботи зі спорудження нового сучасного комплексу очисних споруд. Вже розроблено проектну документацію та робочі креслення на перший рік будівництва, розпочато роботи на будівельному майданчику. Такі очисні споруди значно поліпшать екологічний стан басейну Стугни, адже перероблятимуть стоки селищ Глеваха і Калинівка, птахофабрики «Україна» і Військового Містечка, а головне, усі стоки Василькова. Діючі очисні споруди міста буде переобладнано.

Проте, на шляху будівництва багато перешкод. На жаль, не знайдено розуміння і належної підтримки цієї необхідної справи на рівні району та області.

До речі, на нараді дійшли згоди щодо доцільності створення плану дій з поліпшення екологічної ситуації у басейні річки Стугни. Для координації робіт, вирішено, створити «Комітет Відродження Стугни», у якому може працювати кожен, кому не байдужі екологічні проблеми.

Олена ГУБАР,
вчений секретар Національного екологічного центру України.
Київ.

Вітчизняний стиль

Диво-сад

Три тисячі яблунь на гектарі... Для Голландії — це норма. А для нас?

Перший такий гектар з'явився на землях держгоспу «Вінниччина» села Шипинки Барського району. Голландці завезли свої дворічні карликові щепи, що виростають не вище як два з половиною метра. Вони ж оснастили експериментальний сад своєю поливною системою, через яку до кожного дерева цілодобово подається поживна суміш. За їх технологією дерева оброблятимуть кілька десятків разів, щоб запобігти хворобам та дати відсіч шкідникам.

Такий сад потребує багато турбот. Але за врожаю у 400–450 центнерів з гектара, що прогнозується як реальний у наших умовах (у Голландії гектар дає до 1000 центнерів), затрати швидко окупляться, повідомляє Укрінформ.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА.

Резонанс

«... Тому Бог дає»

Шановна редакція!

Прочитав у вашій газеті, а також у моїй, бо це і моя газета, статтю «Хто рано встає...» («Голос України» за 14 травня) і зрозумів, що після слова «встає» багато крапок означають: «... тому Бог дає».

Дуже приємно читати про успіхи, яких добились в агрофірмі «Світанок» із села Ковалівки, що на Київщині. З описаного зрозумів: все добре створюється працею зацікавлених, роботящих людей, які повірили в свого керівника Тетяну Володимирівну Засуху, а вона зі свого сторони зробила і продовжує робити все для підвищення врожаю, а, значить, і достатку своїх односельців, всієї нашої держави. Дуже хочеться, щоб такі зразкові господарства з'явилися в кожному районі.

З великою повагою до вас,
КРАВЧЕНКО Андрій Павлович.

Черкаська область,
Христинівка.

Патрони є!

Луганський верстатобудівний завод вперше в Україні освоїв випуск мисливських спортивних патронів різного калібру, які відповідають кращим світовим взірцям. Відмінність нових патронів у тому, що їхні трубки виготовлено не із звичайного картону, що може відсиріти, застряти в стволі, а з поліетилену. Випуск нових патронів освоєно згідно зі спільною програмою верстатобудівного заводу, облдержадміністрації та фірми «Інформбізнесклуб».

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Луганська область.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У порядку контролю за реалізацією Закону України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні» комісія з питань молоді, спорту і туризму розглянула стан надання державної допомоги всеукраїнським молодіжним і дитячим організаціям.

Комісія розцінює цей напрямок як важливий фактор сприяння розвитку молодіжного руху, створення умов для нормального функціонування молодіжних і дитячих організацій. Члени комісії констатували, що, незважаючи на економічні труднощі, держава профінансувала в минулому році понад 40 молодіжних і дитячих проектів. Започатковано надання цим організаціям державних субсидій та дотацій. В цілому було схвалено заходи Міністерства у справах молоді і спорту щодо нормативного, організаційного та методичного забезпечення, виділення бюджетних коштів на ці цілі, контролю за їх прямим використанням.

За підсумками обговорення, в якому також взяли участь міністр Мінмолодьспорту В. Борзов, відповідальні працівники Кабінету Міністрів та Міністерства фінансів, прийнято відповідне рішення. Зокрема, передбачено внести на розгляд шостої сесії Верховної Ради України законопроект про молодіжні і дитячі організації, пропозиції щодо розгляду на засіданнях Національної ради з питань молодіжної політики при Президентові України проблем, пов'язаних з розробкою і реалізацією молодіжними організаціями програм і проектів соціального характеру, проведення відповідними органами аналізу стану дотримання фінансової дисципліни при використанні бюджетних коштів, спрямованих на молодіжні програми.

Заступник голови комісії В. Черепков проінформував про ситуацію, що виникла у зв'язку з розпорядженням Прем'єр-міністра України щодо передачі у повне господарське відання Укрексімбанку незавершеного будівництва приміщення Державної бібліотеки України для юнацтва. Обговоривши, за участю директора бібліотеки В. Бурбана це питання, члени комісії дійшли висновку, що розпорядження некоректне насамперед тому, що в ньому говориться про адміністративне приміщення. Насправді ця новобудова є унікальною спорудою, своєрідним молодіжним культурно-інформаційним центром з широким спектром найрізноманітніших послуг культурно-освітнього характеру. Враховуючи, що згадана дія Кабінету Міністрів порушує і чинне законодавство, і суперечить програмі «Діти України», затвердженої Указом Президента України, а також те, що напередодні звернення депутатів до Прем'єр-міністра з зазначеної проблеми відповіді надавалися чомусь Укрексімбанком, прийнято рішення звернутися до Президента України з проханням втрутитися в цю ситуацію і спільними зусиллями відстояти для юнацтва України споруду бібліотеки. Рекомендовано також внести питання щодо подальшої долі будівництва на розгляд Національної ради з питань молодіжної політики при Президентові України.

На виїзному засіданні комісії з питань екологічної політики у місті Рівному за участю представників виконавчої влади обговорено питання про дотримання природоохоронного законодавства щодо охорони малих річок.

Члени комісії зазначили, що за останні роки зміцнено законодавчі основи охорони малих річок, раціонального використання і відтворення їх природних ресурсів. Прийнято Водний і Лісовий Кодекси та Кодекс України про надра, інші нормативні акти. Виконано певний обсяг водоохоронних робіт, створено ряд нових заповідних територій.

Разом з тим Кабінет Міністрів України, Мінекобезпеки, Держводгосп, Мінсільгосппрод, Мінлісгосп, місцеві органи виконавчої влади не забезпечили у повному обсязі виконання вимог законодавства, рішення комісії від 1 липня 1991 року «Про дотримання природоохоронного законодавства щодо охорони малих річок». Зокрема, не забезпечено комплексного підходу до вирішення проблем охорони і використання ресурсів малих річок. Місцеві органи виконавчої влади не виділяють для здійснення водоохоронних заходів коштів, що надходять до місцевих бюджетів за спеціальне водокористування. На ці цілі використовується лише незначна частина коштів позабюджетних фондів охорони навколишнього природного середовища.

До цього часу не завершено паспортизацію малих річок, не створено спеціальні служби по догляду за ними, землі прибережних захисних смуг не вилучені із сільськогосподарського обігу, продовжується їх розорювання, порушується режим господарської діяльності. Повільно впроваджується грунтозахисна система землеробства з контурно-меліоративною організацією територій, більша частина господарств не має закінченої системи захисних насаджень, не завершено створення захисних насаджень по берегах малих річок і водойм.

Через низьку ефективність роботи очисних споруд (у багатьох місцях їх взагалі немає), великої шкоди екологічному стану малих річок завдають недостатньо очищені стічні води, що скидаються у водні об'єкти підприємствами комунального господарства, промисловості і агропромислового комплексу.

Як зазначалося, на території Рівненської області порушено природно-екологічну рівновагу в басейнах малих річок, чим створено проблему водопостачання населення, галузей економіки цієї та сусідніх областей. В результаті діяльності Хмельницької АЕС та недостатньо обгрунтованого розміщення Гощанського підземного водозабору відбулося суттєве обезводнення басейну р. Горинь, що призвело до створення депресивної воронки площею понад 200 кв. км., яка негативно вплинула на водний режим п'яти адміністративних районів, спостерігається значний дефіцит води в сільських населених пунктах, що прилягають до водозабору, розтріскування та просадка земної поверхні на площі більш як 800 гектарів в с. Чудниця Гощанського району. Ці процеси прогресують.

У багатьох областях продовжується забудова прибережних захисних смуг дачними та іншими будівлями, промисловими об'єктами. Заплави до самого берега річки часто освоюються під садівництво та городництво.

Природоохоронні, інші правоохоронні органи, органи охорони здоров'я, а також місцеві органи влади не використовують у повній мірі надані їм повноваження й не здійснюють належного державного контролю за дотриманням вимог природоохоронного та санітарного законодавства. Тому більшість річок і водойм України, як і раніше, забруднені і занедбані.

Комісія визнала за необхідне рекомендувати Кабінету Міністрів прискорити розробку і реалізацію нормативних актів щодо забезпечення введення в дію Водного Кодексу України, зокрема регламентації заходів і господарської діяльності у басейнах малих річок. Активізувати роботу щодо виконання вимог Водного Кодексу України, рішення комісії у питаннях екології та раціонального природокористування в частині фінансування робіт по охороні і оздоровленню малих річок, будівництва і реконструкції очисних споруд, проведення паспортизації малих річок, забезпечення додержання режиму водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, їх заліснення та залуження, поліпшення екологічного стану меліоративних земель, створення спеціалізованих служб технічної експлуатації малих річок, проведення інвентаризації гідротехнічних протиерозійних споруд та поліпшення їх експлуатації, створення в басейнах малих річок заповідних об'єктів, широкої пропаганди питань охорони та відтворення малих річок тощо. Слід також передбачити в проекті Державного бюджету, починаючи з 1997 року, фінансування заходів і робіт по охороні і раціональному використанню водних ресурсів у межах повних обсягів надходжень від плати за спеціальне використання прісних водних ресурсів. Здійснити заходи щодо забезпечення виконання регіональної екологічної підпрограми в рамках Державної програми соціально-економічного розвитку Полісся. Розглянути питання щодо доцільності будівництва водоводу від Дністровського водосховища до річки Горинь з метою забезпечення водопостачання Хмельницької АЕС і відновлення гідрологічного режиму в цьому регіоні. Прискорити розробку та подати на розгляд Верховної Ради України проект Державної програми охорони навколишнього природного середовища і проект Національної програми охорони земель.

Запропоновано й інші заходи, спрямовані на поліпшення ситуації.

Нещодавно у Стамбулі (Туреччина) було проведено європейсько-азіатський симпозіум щодо боротьби проти ерозії та опустелювання, організований Турецькою агенцією з міжнародного співробітництва (ТІСА) та Турецькою фундацією з питань боротьби проти ерозії земель (ТЕМА).

У його роботі взяли участь представники урядових та громадських організацій, науковці із 17 країн Європи та Азії, Секретаріату ООН. Від України з доповіддю виступав секретар Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики В. Брит.

Міжнародна спільнота вже давно визнала, що опустелювання є великою економічною, соціальною та екологічною проблемою для багатьох країн у всіх регіонах світу. Тому 1994 року в Парижі було прийнято Конвенцію ООН по боротьбі з опустелюванням. Близько 100 країн її уже підписали.

На симпозіумі промовці підкреслили глобальні масштаби ерозії грунтів, гостроту проблеми опустелювання, взаємозв'язок між опустелюванням та іншими екологічними проблемами, з якими стикаються міжнародне і національне співтовариства. Зазначалося, що у світі на площі біля 10 млрд. гектарів відбуваються ці процеси чи існує загроза опустелювання. Це диктує необхідність постійного і всебічного міжнародного співробітництва у вирішенні питання.

На жаль, у світі склалася ситуація, коли на боротьбу з опустелюванням витрачається за рік на душу населення тільки 0,88 долара США, в той же час на озброєння — 134 долари США.

У доповіді В. Брита «Про стан і заходи по охороні грунтів в Україні» наголошувалося, що проблема ерозії грунтів є досить гострою і для України.

Він навів конкретні дані, що характеризують цей процес, а також зупинився на першочергових заходах захисту земель від водної та вітрової ерозії. Учасників симпозіуму було проінформовано, що в нашій країні з метою створення умов для раціонального використання земель, відновлення родючості грунтів і запровадження екологічно збалансованого землекористування розробляється Національна програма охорони земель на 1996—2005 роки.

Враховуючи потребу в підвищенні ефективності і поліпшенні координації співробітництва у вирішенні проблеми, пов'язаної з ерозією грунтів, відновленням еродованих земель, слід розпочати роботу, яка вирішила б питання про можливість приєднання України до Конвенції ООН з питань боротьби з опустелюванням. Це дало б змогу нашій країні брати участь у міжнародних проектах та отримувати підтримку для виконання необхідних національних програм.

Прес-служба Верховної Ради України.

І раніше жилося не солодко, а тепер...

ПРОБЛЕМА розвитку освіти завжди була і є актуальною як у колишньому Радянському Союзі, так і в народжених після його розпаду незалежних державах. Із заздрістю знайомляться депутати з досвідом роботи зарубіжних педагогів, а повертаючись додому, знову вишукують можливості, як допомогти освітній мережі України вижити. Така одна із цілей і прийнятого нещодавно Закону «Про освіту».

— Проблема номер один для педагогів — несвоєчасна виплата зарплати, — каже Євген Красняков, член Комісії з питань науки та народної освіти. — У нас у Горлівці відбувся страйк учителів 56 шкіл. Фракція комуністів у парламенті вважає, що нинішні біди від того, що було прийнято нереальний бюджет, тобто такий, котрий не забезпечував реальні потреби багатьох галузей, зокрема, й освіти.

Комісія з питань науки та народної освіти результативно діяла в період підготовки Закону «Про освіту». Було опрацьовано сотні поправок і пропозицій.

— Знову не можу не наголосити, — зауважує Євген Красняков, — що фракція комуністів вимагає, щоб у Конституції України була гарантована обов'язкова середня освіта.

Члени Комісії з питань науки та народної освіти виїжджають в області, вивчають місцеві проблеми й виробляють відповідні рекомендації. Нещодавно група депутатів побувала у Львові, де виникла гостра ситуація з об'єднанням двох міських шкіл, суть якої в тому, що частина батьків протестує проти поглибленого вивчення їхніми дітьми іноземної мови.

— Це гостре питання, — продовжує свою розповідь Євген Красняков, — бо пов'язане з розв'язанням проблем російськомовного населення Львова. У місті діють чотири російськомовні товариства: «Русский дом», «Русская община», «Общество имени Пушкина», «Русская школа». Вони виступають за зміцнення російськомовних шкіл, за сприяння їхньому розвитку.

На запитання «Чи відомі вам факти активізації діяльності україномовних товариств та шкіл у Російській Федерації?» народний депутат відповів, що, на його думку, в нашого північного сусіда таких проблем немає, бо там українські школи практично відсутні, та й він не вивчав цього питання.

— Я переконаний, що у Львові є факти тиску на вчителів російської мови та літератури, в чому й переконала мене поїздка, — завершує свою розповідь Євген Красняков. — Є також факти переслідування за політичні погляди у вузах Львова.

— Змальована картина моїм колегою Є. Красняковим не відповідає дійсності, — така думка заступника голови Комісії з питань науки та народної освіти Ігоря Юхновського. — Ситуація потребує вивчення. У згаданій школі, наприклад, чому треба потурати батькам, які не розуміють значення поглибленого вивчення іноземної мови? Гадаю, народні депутати повинні були проявити ініціативу, переконати у необхідності якісного навчання. Це наша біда, що ми тепер будь-яке питання політизуємо й від цього програє загальна справа. Адже відомо становище української освіти на сході України.

У ці дні багато часу члени Комісії з питань науки та народної освіти віддають роботі над проектом Конституції України. Їхня участь у цьому процесі визначальна.

— Незважаючи на це, — розповідає Ігор Юхновський, — треба розв'язувати й нагальні проблеми. Педагоги повинні одержувати заробітну плату. І ми всі намагаємося сприяти подоланню кризи. Сподіваюся, що за місяць-другий усе стане на місце.

На думку фахівців, прийнятий Закон «Про освіту» наближено до рівня європейських стандартів, особливо щодо вищої освіти. Але робота в цьому напрямку повинна тривати.

Віталій ГАЙЧУРСЬКИЙ.

Відкритий лист

Верховній Раді України
Президентові України
Прем'єр-міністру України
Комісії Верховної Ради України з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів

Постановами Верховної Ради України «Про земельну реформу» від 18.12.1990 р. та «Про прискорення земельної реформи і приватизації земель» від 13.03.1992 р. поставлені завдання й визначено механізм продуманого та збалансованого ходу земельної реформи, що охоплює багатоплановий характер земельної політики з урахуванням інтересів населення всієї держави (як сільського, так і міського), усіх форм і методів господарювання на землі, раціонального використання земель, їх охорони та поліпшення природного середовища.

Однак протягом усіх років проведення земельної реформи вищеназвані постанови Верховної Ради України не виконуються і порушуються, насамперед щодо мешканців міст (70% населення держави).

Одна з головних причин цього — нав'язування аграрно-промисловим комплексом усьому населенню держави (в т.ч. й міському) деформованого уявлення про те, що сільгоспвиробник — це захисник і охоронець земельних запасів, а міста й городяни — їхні споживачі, які катастрофічно вичерпують земельні запаси країни.

Дозволимо собі з цим не погодитися.

Землеробство, звісно, має безцінну значимість для існування людства. І водночас загальновизнано, що людина, залучивши свою працю до природних процесів, порушила рівновагу в природі, створила першопричини її «помсти» людям, «помсти», що стає дедалі відчутніша.

Особливо значної шкоди завдала інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, значне сільськогосподарське освоєння земель (що перевищує необхідні потреби людини) за рахунок зменшення лісових масивів і природних угідь.

Нераціональне використання земельного фонду призводить, а в деяких регіонах уже призвело, до катастрофічної екологічної ситуації, різкого падіння плодючості грунтів, їх руйнування передусім шляхом бурхливого розвитку ерозії та пересушення. Найчуттєвішими виявилися чорноземні грунти.

За 30 років (1961—1991 рр.) площі еродованих грунтів зросли на 30%, а їхня питома вага у складі зораних земель становить 32%.

Це, в свою чергу, зумовило розвиток нерентабельного землеробства з величезною перевитратою енергоресурсів, що особливо позначилося на собівартості тваринницької продукції.

За 100 років (1882—1991 рр.) грунти України втратили із зораного шару майже 25% гумусу, а за останніх 30 років трохи більше — 8,5%.., тому насамперед необхідне запровадження принципів ландшафтного землеробства, що передбачає екологічно збалансоване співвідношення між природними та сільськогосподарськими угіддями... Для цього необхідно терміново вивести з ріллі 8—10 млн. га земель, що в 7 разів перевищує загальну площу територій усіх міст і селищ міського типу України, яка становить 1,3 млн. га.

Наведені цифри підтверджують, що не городянин, а саме сільгоспвиробник — головний споживач невідтворених природних ресурсів — землі, що є загальним надбанням усього населення держави.

І тому міське населення має право запитати у АПК: хто дозволив так по-варварському ставитися до землі, диктуючи їм, як і в яких умовах жити 70% населення держави?

Земельною реформою (постановами Верховної Ради України) визначено цілі й конкретні механізми виправлення допущеної деформації територіальної організації України, що зобов'язують у конкретні терміни виконати інвентаризацію всіх земель України, їх перерозподіл з урахуванням інтересів та збалансованої потреби як для людини, її сприятливого проживання і життєдіяльності, так і виробництва (за цих умов водночас розпочати з 15 травня 1992 року надання земель городянам та оформлення актів колективної власності колективних сільгоспвиробництв).

Але протягом більш як 5 років ці постанови Верховної Ради України не виконуються і порушуються. І потім приходимо до рішення (не «ламатимемо голови»): закріпимо землю як є, передамо її у власність сільгоспвиробникові, в тому числі 15% державного земельного резерву, 10% земель запасу, а також 8—10 млн. га ріллі, яку належить вивести із сільгоспвиробництва (що в 7 разів перевищує загальну площу територій міських поселень України) під сільгоспвиробництво, тобто основну частину земельного фонду держави — 70% земель України, а городянам залишимо наявні 2,15% земельного фонду (що в 2—4 рази нижче за міжнародний аналог). З городянами потім розберемося (при цьому законодавчо залишаючи право городян на безплатне надання земель під житлове будівництво та ін. соціальні сфери), тобто держава змушена буде викуповувати (маючи на увазі її платника податків — населення) у того, кому віддала безплатно, в тому числі викуповувати і ті 8—10 млн. га необхідних для виведення з ріллі для екологічного відновлення природного балансу. Усе це економічний нонсенс — протиріччя, коли дія випереджає думку: зробимо, а потім міркуємо, як виправити вчинене.

Одна з головних причин несприятливих умов життєдіяльності міст — це однобічний підхід до земельних відносин, землі як засобу виробництва.

Комісія Верховної Ради України з питань аграрно- промислового комплексу, земельних ресурсів і соціального розвитку села разом з Держкомземом України (тобто законодавчий і виконавчий органи, що відстоюють інтереси сільгоспвиробника — головного споживача невідтворених засобів виробництва — землі) стали монопольними вершителями земельної політики держави, нерозривно пов'язаної із суспільними та економічними відносинами. Чого не допускає жодна з передових країн світу.

Неодноразові поправки та зауваження, що їх вносила Комісія Верховної Ради з питань базових галузей і соціально-економічного розвитку регіонів разом з Держкоммістобудування України з питань регулювання земельних відносин постійно відхиляють.

Потрібне підтвердження відповідальності держави, Верховної Ради, уряду, усвідомлення й розуміння загальнонародної значущості містобудівних завдань нашого суспільства. Підтвердження не декларативними заявами, першими статтями законодавчих актів, а створюючи механізм конкретного їх розв'язання.

Зважаючи на те, що земельні відносини безпосередньо впливають на суспільні й економічні відносини всіх сфер життєдіяльності суспільства (недопущення розгляду землі як засобу виробництва), необхідно створити комісію Верховної Ради України з питань регулювання територіального планування та містобудування з представництвом депутатів усіх сфер життєдіяльності нашого суспільства.

Повертаючись до реалізації Земельної реформи, хід якої протягом 5 років нехтує конституційними правами городян (як відображення недозволенного ставлення до населення своєї держави), потребує вживання негайних заходів щодо контролю виконання постанов Верховної Ради України «Про земельну реформу».

І коли вже розгорнуто кампанію з розпаювання земель сільгоспвиробництв з нехтуванням конституційними правами городян, то держава поклликана й зобов'язана виправити помилку бодай у тому, що має створити державний земельний запас (не менш як 15%) із тих раніше названих 8—10 млн. га ріллі для відновлення екологічної рівноваги та ліквідації негативних наслідків, що деформували планувальну, екологічну, соціальну та економічну структуру поселень України.

Тому за умови вдумливого, зваженого, наукового підходу мають бути виділені землі навколо міст для їх територіального розвитку (з низькощільною забудовою, у тому числі й садибного типу, за якої площа зелених насаджень перевищує площу забудованих територій), у тому числі і для створення рекреаційних зон відпочинку у вигляді зелених поясів. І якщо врахувати, що в містах загальна площа зелених насаджень усіх видів і призначень (рекреаційних, оздоровчих, природоохоронних, дворових територій, майданів, доріг і проїздів) становить 50% територій міст, то створення міст-садів (із збільшенням їх площі вдвічі- втричі з 1,3 млн. га до 2,6—3,9 млн. га) і з урахуванням необхідності виведення з ріллі 8—10 млн. га для екологічної рівноваги в природі й передусім під зелені насадження, то це дасть змогу:

1. Наблизитися до відновлення порушеної екологічної рівноваги в природі.
2. Створити екологічно збалансований потенціал ландшафтного землеробства, в т.ч. підвищення плодючості грунтів та економічної ефективності сільгоспвиробництва.
3. Забезпечити виконання конституційних прав 70% населення держави на рівноправне господарювання на землі (виконання постанов Верховної Ради України «Про земельну реформу» та статей 1 і 6 «Земельного кодексу України»).
4. Припинити розгляд земель як сировинних ресурсів агропромислового комплексу.
5. Ліквідувати умови некомпетентних порушень генеральних планів міст, що дасть змогу поліпшити екологічну, соціальну, економічну структуру поселень, умови життєдіяльності населення України.

В. ТАРАСОВ,
президент Міжнародної академії комп'ютерних наук і систем, доктор технічних наук, професор;
А. БЕЗУГЛИЙ,
Е. ПАВЛЕНКО,
І. ЮХНОВСЬКИЙ,
народні депутати України;
В. ГОРБЕНКО,
головний архітектор міста Каховка.

Життя Рад

Закони пишуть не для влади?

Вже більше року в Коростишевському районі немає голови районної Ради. Давайте поглянемо на цю ситуацію крізь призму закону. А водночас і взагалі на те, як ми до законів ставимося.

Коли голова районної Ради раптово пішов із життя, в районі склалася патова ситуація; навіть скликати сесію нікому, бо заступника голови не було обрано. Після консультацій з обласною та Верховною Радами сесію скликала одна з постійних комісій райради. Отже, про юридичну чистоту своїх дій тоді подбали.

Але потім про його величність Закон забули...

25 січня минулого року кількагодинна дискусія на сесії так і не завершилася рішенням щодо терміну проведення виборів голови районної Ради, хоч депутати і нагадували: закон передбачає проведення таких виборів у двомісячний термін з моменту вибуття голови Ради. Через три дні депутати зібралися знову і постановили перенести вибори керівника району до прийняття Верховною Радою нового закону про державну владу і місцеве самоврядування. Переміг такий аргумент: невідомо, що в цьому документі буде записано, тож нічого поспішати поперед батька в пекло. Говорилося і про те, що вибори коштують дорого, тому краще ці гроші заощадити. І про те, що нині час для праці, а не для передвиборчої боротьби. Після двох сесій депутати, які нагадували, що закон є закон і його треба дотримуватися, опинилися в меншості.

28 листопада частина депутатів знову намагалися включити до порядку денного питання про вибори, наполягаючи на тому, що порушувати закон ніхто не має права. Виконуючий обов'язки голови райради Валентин Залізнюк заявив: раз цього хочуть депутати, він теж за вибори. І пообіцяв позачергову сесію з цього питання. Та коли вона зібралася, він говорив уже інше: виборів сьогодні не треба.

Отже, перемогла така точка зору: якщо це в інтересах справи, то законом можна і знехтувати, щоб «не хвилювати людей, не відволікати від вирішення насущних проблем». Але звідки ж тоді візьметься повага до закону в рядових громадян, якщо районна Рада так легко відступає від його положень?

Звичайно, багато наших сьогоднішніх проблем починаються з того, що закони недосконалі. Але незміряно більше бід виникає через те, що закони просто ігнорують. Якими законодавчими актами можна виправдати, приміром те, що найбільше підприємство району завод «Електроприлад» оцінили в сміхотворну суму — 2,4 мільярда карбованців? Керівники заводу спершу розвалили підприємство, колектив опинився у вимушених відпустках. А після заниженої оцінки об'єкта приватизації в їхніх руках мав опинитися вагомий пакет акцій. Це не вдалося завдяки втручанню регіонального відділення Фонду держмайна. А де ж активна позиція місцевої влади? Адже згідно зі ст. 13 п. 2 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» до складу комісії з приватизації на паритетних засадах входять і представники місцевих Рад.Ця комісія складає план приватизації, в якому враховує пропозиції всіх зацікавлених сторін, у тому числі трудового колективу і місцевої Ради. Гарантією дотримання інтересів трудового колективу міг би бути бізнес-план, який підтверджував би ефект від приватизації.

Інший приклад. Керівники району самі публічно визнали: те, що діється в закритому акціонерному товаристві «Каштан», «не має аналогів не тільки в області, а й у республіці». Але чому ж почався для колективу цей «дрейф без вітрил»? Чому протягом року тут змінилося п'ять керівників? Із райради прозвучав такий діагноз: «Люди зневірилися в усьому і більше не бажають безплідних зібрань, які через брак правових знань у їх організаторів не мають юридичної сили». І справді, все впирається в незнання законів, а то й у нехтування ними. Але ж почалося все з того, що районна влада пустила розвиток подій у «Каштані» на самоплив. Колектив розколовся на різні табори...

Продовжуючи тему про ставлення районної влади до приватизації, варто згадати й КСП «Дружба». Його керівник Петро Маслак першим в області вийшов на акціонування і вже, мабуть, бачив у господарстві власну вотчину, бо в першу чергу опікувався особистими інтересами. За 7 місяців догосподарювалися до 11 мільярдів на картотеці. Звичайно, ніяка влада не застрахована від зловживань керівників. Але важливо, яку вона займає позицію щодо цього. А в даній ситуації влада навіть не реагувала на тривожні сигнали з господарства, поки селяни стихійно не позбулися горе- керівника. Але ж хто тепер погасити величезні борги? Найгірше ж те, що такий «досвід» реформ на селі ще довго буде відстрашувати трудівників інших господарств від будь-яких змін.

За всіх нинішніх труднощів у районі все ж є можливість заробляти гроші, розвиватися. Адже маємо неоціненне багатство — граніт. Працює більш як сто підприємств різної форми власності з його переробки. Але для промислових і сільськогосподарських підприємств, котрі мають такі цехи, вони часто перетворювалися в таке собі додаткове корито, з якого черпає обмежене коло людей. Тривожить не тільки те, що значна частина продукції реалізується «наліво» або за справді смішними цінами, коли гроші минають бюджет; до цього ще й сучасні технології розробки кар'єрів не впроваджуються: вона ведеться варварськими методами. Ми грабуємо майбутні покоління... Хто полічить, скільки статей різних законів при цьому порушують? У кінцевому підсумку виходить, що граніт не тільки не допомагає інвестувати кошти в інші галузі, а навпаки, стає причиною неуваги до них: навіщо зайвий клопіт, якщо можна й гранітом перебитися...

Перелік різних бід і негараздів можна продовжувати, та хочу привернути увагу до іншого. «Патріоти-інтернаціоналісти» причину всіх проблем зводять до одного: винна незалежність України.Але чи може незалежність держави повернутися добробутом для її громадян, якщо закони просто ігнорують? А невтішні реалії сьогодення у свідомості пересічного громадянина асоціюються саме з курсом держави. Справді, є недосконалі закони. Але ще більшу небезпеку становить ігнорування законів, яке призводить до дискредитації курсу реформ.

До речі, хоч вибори в районі формально й досі не призначені, виборча кампанія фактично весь цей час триває...

Володимир ЗАЄЦЬ,
директор Стрижівської школи Коростишівського району Житомирської області.

Борис КЛИМЧУК:

«Ми хочемо жити і працювати за європейськими стандартами»

Із досьє «ГУ»:

Климчук Борис Петрович народився 1951 року в селі Волошки Ковельського району на Волині. Після закінчення географічного факультету Харківського державного університету працював у школі, заступником голови Ковельського міськвиконкому. З червня 1992 року — голова Волинської обласної Ради. У 1994 році на виборах більшістю голосів волиняни знову обрали Бориса Петровича головою обласної Ради. Указом Президента України від 7 липня 1995 року Б.П.Климчук призначений головою Волинської обласної держадміністрації.

Заочно вчиться в Українській юридичній академії. Одружений. Має дві дочки. Любить поезію, захоплюється історією, відпочиває, як правило, на батьківському городі, а також за кермом автомобіля. Коли Бориса Петровича вперше обрали головою обласної Ради, то в нього було одне прохання: «Тільки не просіть мене поголити бороду...». До речі, вона йому дуже личить.

ВОЛИНЬ — область прикордонна, межує з Польщею, Білоруссю. Край багатий на ліси та озера. Уславлений працьовитими й ініціативними людьми. Враховуючи особливості географічного розташування області, проблеми розвитку транскордонного співробітництва протягом останніх років набрали тут особливо великої ваги. Про це і ведуть бесіду наші кореспонденти з Б. Климчуком.

— Світ уже давно переконався, що єврорегіони — одна з ефективних форм транскордонного співробітництва, яка сприяє швидкому соціально-економічному розвитку територій, що входять до них. Єврорегіон «Буг» створений недавно, але до його функціонування проявляє інтерес Рада Європи, інші міжнародні структури. Чим викликана така увага до нової організації?

— Засновниками транскордонного об'єднання Єврорегіон «Буг» виступили Волинська область, Люблінське, Холмське, Замостське та Тарнобжеське воєводства Республіки Польща. Головна мета нової міжнародної структури — сприяти економічному й соціальному розвиткові прикордонних територій двох держав. Інтерес до об'єднання проявляють і білоруси. Єврорегіон між нашою областю і прикордонними територіями Польщі має вигідне географічне розташування, це — своєрідний міст між Сходом і Заходом. У ході зустрічі прем'єр-міністрів України і Польщі, яка відбулася у Варшаві в грудні минулого року, делегація нашої області запропонувала в рамках Єврорегіону «Буг» комплекс заходів, які сприятимуть активізації ділових стосунків. Серед них — розбудова кордону і прикордонної інфраструктури, будівництво автомагістралей, розвиток залізничного транспорту, співпраця у сферах промислової кооперації, сільського господарства, банківської діяльності, охорони навколишнього середовища, культури і науки, підготовки кадрів тощо.

— Борисе Петровичу, нерідко буває так, що планують дуже багато доброго і корисного. Та коли доходить до реальних справ, то похвалитись, як-то кажуть, нічим...

— У даному разі є вже чимало конкретних прикладів плідної співпраці. Так, уведено в дію першу чергу комплексу міжнародного пункту пропуску «Ягодин — Дорогуськ», відкрито рух пасажирських поїздів міжнародного сполучення, функціонує новий автоперехід «Устилуг-Зосін», а вже найближчим часом буде розв'язане питання про спрощений перехід україно-польського кордону, створення єдиного інформаційного органу об'єднання Єврорегіону «Буг». Час працює на нас, це період зустрічей, прямих контактів, ділового співробітництва. Ми хочемо сьогодні жити і працювати за європейськими стандартами. Тому Рада Європи і проявляє до нас підвищений інтерес. Нещодавно делегація нашого Єврорегіону на запрошення Ради Європи побувала у Бельгії, де ознайомилася з діючими аналогічними господарсько-економічними об'єднаннями. Так, нам потрібне міжнародне фінансування. Але є вже деякі намітки.

— Країни Західної Європи зацікавлені у здійсненні екологічної програми «Чистий Буг», що є одним з проектів Єврорегіону. Чи може Рада Європи фінансувати цю програму?

- Вже найближчим часом міжнародна організація готова частково нас фінансувати. Цей проект потрібно привести у відповідність із міжнародними нормами. На черговому засіданні Ради Єврорегіону «Буг», що недавно відбулось у Володимирі-Волинському, затверджено концепцію та структуру проекту спільної екологічної програми «Чистий Буг», перший варіант якої підтримала європейська комісія в Європарламенті. Інший проект, який викликає інтерес і котрий у перспективі готова фінансувати Рада Європи, стосується розвитку транскордонної автомобільної мережі. Європейський банк реконструкції і розвитку зацікавлений у реалізації проекту «Інтерпорт — Ковель». Маю всі підстави стверджувати: вже цього року будуть отримані інвестиції. Про це і йшлося на черговій сесії Європейського банку реконструкції і розвитку, в роботі якої я особисто брав участь.

— Не всі жителі України, звичайно, знають, що Ковельський залізничний вузол, на базі якого передбачають створити спеціальну економічну зону «Інтерпорт — Ковель», розташований приблизно за 60 кілометрів від кордону з Польщею та Білоруссю і є центром зв'язків України з державами Центральної та Західної Європи, має шість залізничних виходів на зовнішню мережу залізничних доріг. Отже, в недалекому майбутньому Ковель може стати конкурентом Бреста?

— Це цілком реально. На думку проектантів, спеціальна економічна зона в Ковелі повинна стати складовою частиною загальноєвропейської транспортно-розподільчої системи. Цьому сприятимуть також спорудження нових магістралей і модернізація вже діючих. Розробляються, наприклад, плани спорудження трансєвропейських магістралей Лісабон—Трієст—Будапешт— Львів—Київ і Берлін—Варшава—Брест—Москва, високошвидкісного залізничного шляху, що сполучатиме Україну з державами Східної і Західної Європи. Саме Ковель знаходиться в зоні впливу цих майбутніх магістралей. Проект про створення СЕЗ «Інтерпорт—Ковель» схвалений урядом України, Міністерством фінансів, Державним митним комітетом, Львівською залізницею, «Укртрансом».

— За рахунок яких коштів здійснюватиметься фінансування цього проекту? Чи можуть вкладати гроші приватні фірми?

— Найважливішим джерелом для здійснення проекту можуть бути іноземні приватні інвестиції, урядові кредити, банківські кредити і технічна допомога, яку надають по лінії міжнародних фінансових організацій. «Інтерпорт—Ковель» формується як закрите акціонерне товариство зі статутним капіталом 20 мільйонів доларів США. Загальна вартість першої черги будівництва проекту, за попередніми оцінками, має складати 27 мільйонів доларів США. Термін будівництва — два роки. Тут здійснюватимуть розвантаження, перевантаження, складування і обробку вантажів, що прибуватимуть залізницею та іншим транспортом, надаватимуться різні митні послуги, сервісне обслуговування міжнародного автотранспорту тощо. Вже цього року через інтерпорт мають пройти десятки тисяч тонн вантажів.

— Судячи із сказаного вами, Волинь солідно виходить на рівень міжнародного співробітництва. Тримаєте орієнтири тільки на Захід?

— Експортно-імпортні операції наша область здійснює з 52-ма країнами світу. Але найбільші поставки продукції, яку виробляють наші підприємства, йдуть до Росії та Білорусі. Традиційний ринок для нас — це Росія, яка бере руберойд, лінолеум, підшипники, автомобілі, продовольчі товари... Нами укладено угоди про довгострокове торгово-економічне, науково-технічне співробітництво з Новгородською, Ростовською та Брянською областями Російської Федерації. На території Волині зареєстровано понад 150 спільних підприємств, які спеціалізуються з виробництва товарів народного споживання, торгово-посередницької діяльності, надають транспортні послуги. Зрозуміло, наша область не має того потужного промислового комплексу, який є у східних і південних регіонах України, а тому, враховуючи географічне розташування Волині, великого значення надаємо транскордонному розвиткові. Як на мене, то маємо непогані результати. А ще кращі в нас перспективи.

Розмову вели Богдан БЕРЕКЕТА і Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

ЄДНАЮТЬ ІНТЕРЕС

Не варто показувати пальцем, краще — простягнути руку, запропонувавши дружбу. Цей філософський вислів, що прозвучав із вуст українських парламентаріїв під час зустрічі членів Комісії Верховної Ради України у закордонних справах та зв'язках з СНД, очолюваної Борисом Олійником, із офіційною делегацією Національної Ради Австрійської Республіки на чолі з Головою НР Хайнцем Фішером, що перебувала минулого тижня в Києві, передає і суть основного принципу зовнішньої політики нашої держави.

Ми будуємо свою політику, наголосив Борис Олійник, як держава, що пам'ятає про власні інтереси і не забуває інтереси інших. Адже національний егоїзм, особливо у міжнародній політиці, до добра ніколи не доводив.

Хоча в Україні з Австрією особливі відносини — доля наших країн складалася так, що були й в одній державі, але сьогодні нам ділити нічого, а тільки — ділитися між собою тим, що є кращого. На цьому наголосили господарі.

І разом із гостями обговорили широке коло питань, які хвилюють обидві держави: від проблеми закриття ЧАЕС та розширення НАТО на Схід — до прийняття нової Конституції України і розширення Ради Безпеки ООН та її реформи.

За словами пана Фішера, зараз його державу більше цікавить розширення не військового альянсу, а Європейського Союзу на Схід.

Як з'ясувалося під час ділової бесіди, у нас ще чимало й інших спільних інтересів. І лише майбутня дружня співпраця, про яку домовилися українські та австрійські парламентарії, дасть можливість втілити їх у життя.

Уряд і профспілки знайшли спільну мову. Заради дітей

Що то за літо для дитини без відпочинку, тим паче для тої, в якої із здоров'ям не все гаразд. А сьогодні в Україні понад 60 відсотків дітей мають вади з фізичного і психічного розвитку, порушення імунної системи, хронічні захворювання.

Тепер 18-денна путівка в санаторій чи будинок відпочинку для дитини коштує від 30 до 48 мільйонів карбованців, і хоча фонд соціального страхування України взяв на себе 50 відсотків витрат на путівки, далеко не кожна сім'я має змогу доплатити решту. І коли взяти до уваги, що значна частина дітей виховується у неповних і малозабезпечених сім'ях, а майже 90 тисяч залишилося взагалі без батьківської опіки, то ситуація виглядає доволі невтішною.

Щоби зарадити справі, допомогти дітям зміцнити своє здоров'я, відпочити, Кабінет міністрів створив Всеукраїнський фонд оздоровлення і відпочинку дітей та підлітків, презентація якого відбулася минулої суботи в приміщенні Федерації профспілок.

— Піклування про дітей — то пріоритетний напрямок нашої роботи, — наголосив на презентації співголова наглядової ради фонду, голова Федерації профспілок України О. Стоян. — Незважаючи на економічну скруту, профспілки утримують понад тисячу дитячих закладів, які працюють з дітьми у позанавчальний час, мають 900 дитячих приміських таборів, де цього літа відпочине майже мільйон дітей.

Створення фонду, на думку Олександра Миколайовича, це логічне продовження тих спільних дій, які проводять профспілки та уряд для соціального захисту дітей.

Доброю ознакою соціального партнерства назвав народження фонду ще один співголова фонду, віце-прем'єр-міністр України І. Курас. До речі, Іван Федорович повідомив, що до передбачених бюджетом коштів на оздоровлення дітей уряд виділив додатково ще 500 мільярдів карбованців.

Того дня гостями фонду стали народні депутати, керівники міністерств і відомств, представники дипломатичного корпусу, акредитованого в Україні, відомі бізнесмени — одне слово, люди, які щиро хочуть допомогти дітям. І допомагають. Так, народний депутат, президент акціонерного товариства «ОЛгаз» О. Іщенко сповістив, що його колектив перераховує на рахунок фонду мільярд карбованців. І то є лише перший внесок. Таким чином поступили голова правління акціонерного банку «Аваль» Ф. Шпиг і голова правління Укрсоцбанку М. Нос. А благословив присутніх на доброчинні справи патріарх Української православної церкви Київського патріархату святійший Філарет.

Сьогодні в Україні оздоровленням дітей займаються десятки різноманітних благодійних фондів. Розпорошеність зусиль, відсутність належного контролю за цільовим використанням коштів далеко не завжди приносять очікуваний ефект. Скоріше — навпаки. Створення Всеукраїнського фонду оздоровлення і відпочинку дітей та підлітків під патронажем Кабміну і профспілок дає змогу залучати до цієї державної справи як вітчизняних, так і зарубіжних пожертвувачів, об'єднувати їх зусилля, розробляти пріоритетні напрямки використання коштів, відстежувати їх рух, щоби кожен карбованець, кожен долар працювали задля дитячого здоров'я.

Отже, і задля майбутнього нашої держави.

Роман ВАТРИЧ.

Альтернативний Кримінальний кодекс: злочин і покарання

НЕЩОДАВНО в деяких засобах масової інформації було оприлюднено основні засади проекту нового Кримінального кодексу, підготовленого робочою групою Кабінету міністрів України. Одначе поряд розроблено інший проект Кримінального кодексу, над яким працювала група науковців і який було внесено народним депутатом Олегом Матковським у порядку законодавчої ініціативи.

Спостерігачі звикли до плюралізму законопроектів: ми вже маємо чотири концепції судово-правової реформи, декілька проектів нової Конституції і пропозицій щодо порядку її прийняття. Тепер ще і два проекти Кримінального кодексу.

Поки що невідомо, який з них здобуде підтримку депутатів Верховної Ради, але вже зараз цікаво дізнатися про основні відмінності зазначених документів. Тому до розмови був запрошений Олег МАТКОВСЬКИЙ — юрист, член Комісії Верховної Ради України з питань законності і правопорядку.

— Олегу Богдановичу, у внесеному вами проекті Кримінального кодексу України є декілька понять, які ніколи не застосовувались у вітчизняній правовій практиці — приміром, кримінальна відповідальність юридичної особи. Чи можна передбачити таке стосовно, наприклад, комерційної установи — банку чи фірми?

— Чому ні? Україна є членом Ради Європи. А в законодавстві багатьох європейських держав (ФРН, Нідерландів, Франції та ін.) є така відповідальність, і вона активно реалізується. Як правило, сфера застосування норм про кримінальну відповідальність юридичних осіб поширюється в цих країнах на економічні, фінансові, екологічні злочини, посягання на життя, здоров'я та порушення прав людини, групи осіб чи населення. Але деякі країни, і зокрема найстарша в Європі демократична держава Нідерланди, поширюють таку відповідальність на будь-які злочини без винятку. Відповідальність юридичних осіб має місце також у законодавствах Китаю і США.

— Яким чином відповідальність юридичної особи зіставляється з особистою відповідальністю фізичної і тим принципом, згідно з яким кожний правопорушник відповідає лише за власну провину?

— Як зазначено в ст. 4 розділу 1 нашого проекту, юридична особа підлягає кримінальній відповідальності за карне діяння, вчинене її працівниками, які діяли за повноваженням юридичної особи або від її імені. У свою чергу, карним діянням, вчиненим юридичною особою, є заборонена законом дія або бездіяльність, здійснена або санкціонована її керівником чи органом управління, що діяли від імені юридичної особи. Кримінальна відповідальність юридичної особи не виключає такої щодо фізичної, яка безпосередньо брала участь у її незаконній діяльності чи сприяла їй. Але визнання юридичної особи винною у судовому порядку із застосуванням певної міри покарань (кримінальної реституції, штрафу, конфіскації засобів вчинення злочинів, оголошення злочинною організацією з безумовною конфіскацією майна) не тягне за собою для її працівників будь-яких інших правових наслідків, якщо в діях цих працівників не встановлено ознак карних діянь.

Скажімо, якщо буде встановлено, що певна організація зумисне порушувала закони, наприклад, свідомо займалася наркобізнесом, перепродажем викрадених автомобілів, сутенерством, завозила на територію України радіаційні відходи чи підроблені ліки, що завдало шкоди населенню, вона може бути оголошена злочинною організацією, але рядові працівники фірми (секретарка, водій, прибиральниця) не несуть відповідальності за дії юридичної особи. І навпаки, керівники фірми, що санкціонували і організували злочинні діяння, мають нести відповідальність за особисте карне діяння.

— Певної популярності набули ідеї боротьби з корупцією і посадовими злочинами. Як ви ставитеся до цього?

— Чинне законодавство (а також проект Кабінету міністрів) містить досить недосконале визначення службової (посадової) особи. Поперше, на наше переконання, недоцільне віднесення до посадових осіб представників недержавних структур, оскільки недержавні структури перетворені зараз на уособлених суб'єктів з переважанням у них особистих чи групових інтересів. Подруге, поняття посадової особи є штучно звуженим, оскільки у багатьох випадках кримінальні за своїм змістом службові правопорушення вчиняються службовцями, що не є посадовими особами. Саме цим пояснюється багаторічна практика поширеного тлумачення поняття службової особи за рахунок експедиторів, продавців, лікарів тощо, що може спричинити неправильне тлумачення злочину і невідповідну кару за нього. У нашому проекті посадові особи визначені як публічні, тобто ті, що постійно або тимчасово обіймають посаду в державних і напівдержавних організаціях, органах влади і за своєю діяльністю пов'язані із виконанням організаційно-розпорядчих, консультативно-дорадчих або адміністративно-господарських обов'язків.

Інші державні та недержавні службовці, які не наділені повноваженнями публічних посадових осіб, є функціонерами відповідно до чинного законодавства і можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені у зв'язку зі службовою діяльністю. Скажімо, якщо головний бухгалтер підприємства підробив документи, то є службова фальшивка. А якщо комірник продав «наліво» мішок буряків — це карне діяння, пов'язане із службовою діяльністю.

— Багато проблем виникає у визначенні різновидів організованої злочинності. В проекті Кримінального кодексу України, розробленому робочою групою Кабінету міністрів, є ст. 29 (вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою) та ст. 30 (вчинення злочину організованою групою). Чи є у вашому проекті якісь додаткові тлумачення?

— Так, авторський колектив намагався (не знаю, наскільки вдало) поглибити законодавчу розробку інституту — співучасть у злочині — в напрямі визначення головних ознак організованої злочинної діяльності та притаманних їм форм.

— Які форми співучасті у діяльності злочинних формувань і, власне, форми цих формувань ви можете назвати?

— Наш проект розрізняє чотири форми співучасті у злочинному формуванні:
— організація і участь;
— матеріальне, фінансове, правове забезпечення, озброювання тощо;
— керівництво діяльністю;
— створення сприятливих та безпечних умов існування злочинного формування.

Стосовно форм злочинних формувань ми розрізнюємо кілька типів:

1. Група осіб, які діють за змовою (ті, що домовилися про спільне вчинення злочину до початку або на початку карного діяння).

2. Організована злочинна група (об'єднання за попередньою згодою двох і більше осіб для вчинення одного чи кількох злочинів, що є для винних основним або додатковим джерелом існування, задоволення інших чи групових інтересів співучасників).

3. Банда (озброєна організована злочинна група).

4. Злочинна зграя (стійке об'єднання осіб для вчинення злочину, яке характеризується високим ступенем організованості і управління та діє на професійній основі).

— Мені не дуже зрозуміла відмінність, наприклад, між змовниками і організованою злочинною групою...

— Змова може бути між кількома підлітками на дискотеці у тому, щоб побити, скажімо, свого суперника. Вони домовляються про вчинення карних діянь на початку або до початку побиття, яке не є для них джерелом існування.

Інший приклад — група злочинців, які об'єдналися для вчинення пограбування, подальшого збуту викраденого, що є для них джерелом існування. Або об'єднання кількох кілерів, які мають на меті усунути когось із конкурентів, тобто задоволення групових інтересів (адже вони хочуть скоїти вбивство не через те, що їм це просто до вподоби).

— Ще один аспект співучасті у карному діянні, вчиненому злочинною групою, я хотіла б виокремити: коли серед злочинців опиняється особа, що виконує спеціальне завдання певних спецслужб, і ця особа вчиняє злочин...

— У нашому проекті передбачено норму (до речі, в проекті Кримінального кодексу, підготовленому Кабінетом міністрів, аналогічної норми немає), яка реалізує положення пункту 8 статті Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (де зазначено, що негласний працівник оперативного підрозділу або особа, яка з ним співробітничає, може проникати у злочинну групу). Формулювання вказаної норми (ст. 49 проекту) звучить так: «Не підлягає кримінальній відповідальності особа, яка, виконуючи відповідно до чинного законодавства спеціальне завдання щодо запобігання або розкриття карного діяння, вимушена діяти разом із іншими його учасниками і скоїти кримінальний вчинок або злочин». Наприклад, уявімо ситуацію, коли, як ми казали раніше «сексот», входить у довіру до членів якогось злочинного угруповання, разом з ними потрапляє до чергової «розбірки» з конкурентами, і під час неї скоює вбивство. Хто повинен узяти на себе відповідальність: людина, яка, ризикуючи життям, виконує небезпечне завдання і потрапляє в безвихідь, чи держава, що направила цю людину виконувати таке завдання? Я вважаю, що всетаки держава.

— А тепер торкнемося ситуації менш складної: коли людина вчинила не дуже тяжкий злочин і звільняється від кримінальної відповідальності в зв'язку з примиренням з потерпілим. Які тут відмінності між нормами, закладеними у проектах?

— Формулювання проекту робочої групи Кабміну вкрай некоректне: там не визначено, що кримінально-правовий компроміс повинен бути укладений добровільно, не встановлено відповідальність за невиконання зобов'язань винною стороною, не перелічено випадки, коли примирення визнається недійсним або не допускається. В нашому проекті всі ці моменти відображено, інститут кримінально-правового компромісу розроблено всебічно, з урахуванням негативного досвіду, що має місце в деяких країнах (наприклад, США), коли угода правосуддя із злочинцем укладалася не на користь потерпілого. Отже, ми передбачили (ст. 44 проекту), що непритягнення винної особи до кримінальної відповідальності на підставі примирення з потерпілим не допускається, коли особа, що вчинила злочин, за який чинним законодавством передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк більш як два роки. Також, якщо карне діяння вчинене особливо небезпечним злочинцем, особою, щодо якої потерпілий перебуває у матеріальній, службовій чи іншій залежності, або, якщо згода потерпілого не має сили. Це може бути у випадках застосування фізичного чи психічного примусу, надання згоди на примирення недієздатною особою, з інших причин (усі вони визначені у проекті). Крім того, згода має бути добровільною, ми встановили, що у разі невиконання винним зобов'язань щодо відшкодування завданих потерпілому збитків у визначений термін, згода визнається недійсною, з відповідними наслідками для злочинця.

— Наостанок я хотіла б почути про те, наскільки ваш проект відповідає реаліям часу, адже, на жаль, документи вміють старіти, і ми нерідко приймаємо закони вчорашнього дня...

— Розробники проекту намагалися (наскільки це можливо) модернізувати текст документа, в якому, наприклад, передбачено такі розділи, як захист трьох гілок влади, свобода совісті та законна діяльність релігійних конфесій, карні діяння проти комп'ютерної безпеки і т.ін. Жодних таких положень проект Кабінету міністрів не містить. А, отже, і коментарі зайві.

Бесіду вела
Галина ХАРАХАНДЮК.

Читацький мікрофон

Пам'ятайте: ви — народні депутати України

Пропоную першим пунктом у Конституції записати: народним депутатом України може бути тільки людина, яка досконало володіє державною мовою. А поки такого немає, то нехай голова Верховної Ради України взагалі не дає слова «російськомовним українцям» котрі прекрасно знають українську, але чомусь уперто нехтують нею. Депутатам російського чи іншого походження надати якийсь час для обов'язкового вивчення української мови. Крім цього, хочу запитати, чому в приміщенні Верховної Ради України дозволяється виставляти символіку неіснуючої держави, носити такі ж значки і закликати: «Да здравствует Союз Советских Социалистических Республик!»?

Ніна ЖОЛОС,
пенсіонерка.

Донецьк.

Це тільки видимість благополуччя

Шановні депутати, маю до вас таке запитання, що, одержавши, на нього відповідь, може, мені легше й жилося б. Так ось. Живеться нам усім і справді тяжко, але чому ви разом зі своїм народом не переживаєте цих труднощів? Багато хто з вас, одержавши депутатський мандат: забуває про тих, з чиєю допомогою його одержав. Ті закони, які ви створили, чомусь захищають тільки вас, а ми залишаємося беззахисні, хоч усі чесно трудилися, заробляли собі пенсію. А що ми маємо? Чому б і вам не спробувати прожити на ті гроші, на які животіємо ми? Зайдеш у магазин — полиці тріщать від розмаїття. Складається враження благополуччя. Але чи всі можуть купити те, що там є?

Л.МАСИЧ,
пенсіонерка.

Кам'янка
Черкаської області.

Ми всі — один народ

Багато хто з депутатів, та й читачів, обурюється тим, що деякі депутати розмовляють не тією мовою. Та хіба це головне? Знають вони мову, а якою хочуть, такою і розмовляють. В українців і росіян одна кров, скільки років ми вчили в школах одну літературу та історію, бо в нас одна історія, одна культура. І не біда, а щастя, що ми прожили разом у Радянському Союзі багато щасливих років. Нас розлучили, але ми все одно спілкуємося. А от бездіяльність депутатів, «говорильня» вже добряче набридли усім — і українцям, і росіянам в Україні. До речі, разом ми називаємося народ. То чи не пора вже подумати про нас?

Н.НОВИКОВ.

Комсомольськ.

І це називалося щастям?

Хочу звернутися до тих депутатів, які ходять із червоними прапорами і дуже тужать за минулим. Не випало на вашу долю того «щастя», яке пережили ми, 70-80—річні. Якби ви пережили те, що ми винесли на своїй шкірі, то теж подумали б, перш ніж носитися з червоним стягом. Ви не їли млинців, спечених з вівсюгу, ви не пережили страшного 33-го, коли ми просили смерті. Ви не бачили на дорогах померлих від голоду опухлих людей. На ваших спинах охоронці не палили оберемки соломи. Ви не сиділи в тюрмі за колосок. Це все не вигадки, це картинки з минулого радянського «раю». Жаль мені, що й сьогодні у нашій незалежній державі я боюся під цим листом підписатися своїм прізвищем.

Тетяна ІВАНІВНА,
73 роки.

Полтавська область.

Мій колега інструкції пише. Для арбітражного суду

ЗАКОН України про Вищий арбітражний суд (ВАС) гарантує насамперед незалежність суду, але так не вважає народний депутат Дмитро Чобіт, грубо й безцеремонно втрутившись у розгляд справи за позовом львівської фірми «Коршун» до фірми «Облсільбуд», захищаючи останню.

Перекручуючи та підмінюючи факти, незважаючи на докази не зовсім законної бізнесової діяльності генерального директора «Облсільбуду» І. Присяжнюка, рятуючи його від відповідальності за скоєні зловживання, пан Чобіт стверджує, що під дахом «державної» структури дозволено все (див. статтю Д. Чобота в «Голосі України» від 14 грудня 1995 р., № 237). Результатом незаконного втручання народного депутата ВР в арбітражний процес Вищого арбітражного суду України стало прийняття постанови арбітражної наглядової колегії ВАС на основі підтасованих фактів, які, з невстановлених причин, здійснив арбітр Ф. Чорногуз.

27.08.1995 року Вищий арбітражний суд України розглядав справу за позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Коршун» до львівської обласної будівельної фірми «Облсільбуд». Справу розглядала суддя О. Подоляк, у засіданні брав участь прокурор Генеральної прокуратури України В. Білоус.

СУТЬ ПОЗОВУ полягала в тому, що між «Облсільбудом» та «Коршуном» було укладено договір про передання в оренду «Коршуну» кімнати й телефону до 31 грудня 1996 року. «Коршунівці» сумлінно сплачували орендну плату за приміщення й абонентну плату за телефонні розмови. Проте, порушуючи умови договору, генеральний директор фірми «Облсільбуд» без жодних підстав 14 лютого 1995 року від'єднав телефон, чим завдано значних збитків товариству «Коршун».

Зокрема, у цей час керівництво «Коршуна» перебувало у США, де уклало контракт з американською фірмою «Беволокс» на проведення реклами та забезпечення у бізнес-семінарі понад двохсот фірм із СНД. Три дні керівники «Коршуна» намагалися вийти на зв'язок зі своїм офісом, не знаючи, що телефон від'єднаний. Після цього американці розірвали укладений контракт, львів'яни втратили змогу заробити чималу суму грошей, а держава – отримати прибуток як податки. Підрахувавши ці та інші збитки, «Коршун» зажадав від «Облсільбуду» відшкодування матеріальних збитків на суму 13 млрд. 377 млн. 200 тис. карбованців і моральних — на суму 10 млрд. крб.

Вищий арбітражний суд уважно вивчив матеріали, які надали позивач і відповідач, і прийняв рішення: позов задовольнити частково — стягнути з «Облсільбуду» на користь товариства «Коршун» 11 млрд. 952 млн. 168 тис. карбованців за завдані збитки. Представник Генпрокуратури, що брав участь у процесі, жодних претензій до арбітражу не виявив.

Рішення Вищого арбітражного суду у будь-якій країні поклало б край конфлікту. Тільки не в нас. Судова влада — звичайно влада. Проте якщо маєш впливових покровителів, вони завжди у змозі вплинути потрібної миті на цю так звану владу.

Директор «Облсільбуду» І. Присяжнюк, щоб не виконувати рішення арбітражу, звернувся до народного депутата від Бродівщини, голови Бродівської райдержадміністрації Дмитра Чобота. Зразу ж після цього Чобіт безпричинно звинуватив першого заступника голови Вищого арбітражного суду М. Гречківського і суддю О. Подоляк у потуранні «Коршуну», мабуть, тому, що судді не піддалися безпрецедентному тиску на ведення справи з боку нардепа Чобота, а розглянули її згідно з чинним законодавством. Пан Чобіт, звичайно, для дотримання «іміджу борця з мафією» повинен був якось виправдати своє протизаконне втручання в суто судову справу. У своєму листі до голови Вищого арбітражного суду Д. Притики (свідомо вводячи його в оману) нардеп пояснює, що звертається «у справі захисту державної будівельної організації «Облсільбуд» від штучно створених довкола неї труднощів з боку багатої (це слово в устах пана Чобота звучить як злочинної. — **Авт.**) торговельно-перекупівельної організації «Коршун», з допомогою яких прагне довести до банкрутства державну будівельну організацію — одну з найкращих на Львівщині». У публіцистичному виступі в республіканській пресі Дмитро Чобіт додає: «Фактично дії Вищого арбітражного суду паралізували роботу чотиритисячного колективу будівельників, керівник яких і звернувся по допомогу до народного депутата України. Я не проти приватних комерційних структур, — запевняє пан Чобіт, — підтримую чесний і законний бізнес, передусім у галузі виробництва, але я завжди буду проти будь-яких спроб стати дуже багатими людьми не завдяки власному розумові, вмінню, а шляхом відвертого обману, пограбування народу й усіляких махінацій», — патетично пояснив своє втручання у судові справи Дмитро Чобіт.

ЙОГО ЛИСТ до голови Вищого арбітражного суду Д. Притики нагадує справжню інструкцію з восьми пунктів і з проханням урахувати ним сказане під час винесення судового рішення, що й було зроблено. Про яку ще незалежність судової влади можна говорити? Вказав нардеп, що робити, і суд робить... Після цього листа за розпорядженням голови ВАС України Д. Притики справу було передано на колегію Вищого арбітражного суду, а рішення першої інстанції призупинене.

Проте забудемо на хвилинку про факт втручання нардепа в судові справи й розберемося: кого й від кого він так енергійно захищає? З «Коршуном», здається, все зрозуміло. Адже пан Чобіт уже пояснив, що він завжди боротиметься проти «пограбування народу і всіляких махінацій». Проте чому, знаючи особисто керівників цієї приватної структури, Дмитро Чобіт просив їх стати спонсорами його книжки «Брідщина»? Невже розраховував стати письменником за «брудні мафіозні» гроші людей, яким обіцяв не втручатися у судовий конфлікт? Пан Чобіт чудово поінформований про те, які великі кошти щорічно виділяє «Коршун» на підтримку молодих українських митців, на видавництво українських книжок та на реставрацію пам'яток архітектури. Чудово знаючи одного із засновників «Коршуна», Д. Чобіт не вважає за потрібне зустрітися і вислухати аргументи другої сторони. Зокрема, дуже дивує пана Чобота, чому спір у справі розглядає Вищий арбітражний суд, а не Львівський обласний. Проблема в тому, що один з керівників львівського арбітражного суду веде приватне будівництво з допомогою фірми «Облсільбуд», і, зрозуміло, що розраховувати на об'єктивність розгляду у Львові дуже важко. Тому як виняток розгляд перенесено до Києва. Далі пана депутата дивує, чому часто арбітражі виграють приватні фірми. Мабуть, тому, що сьогодні досить небезпечно для них приймати безвідповідальні рішення, які суперечать законодавству. А державні фірми зручно прикриваються своїм статусом. Адже в цій конкретній справі відповідач «Облсільбуд» так і не зміг довести суду, що законно від'єднав «Коршуну» телефон. «Облсільбуд» не був власником цього телефону, орендував його в АТС, яка не давала жодної вказівки на його від'єднання. Тому писав Д. Чобіт слізні листи про чотиритисячний колектив, який може залишитися без зарплати, бо інших аргументів не було.

А ось з Іваном Присяжнюком, генеральним директором «Облсільбуду», панові Чоботу як «борцеві з мафією» варто було б познайомитися ближче. Очолив він фірму 1993 року, на хвилі зміни усіх комуністів-керівників (не знало обласне керівництво, що «поміняли шило на мило»). Саме тоді «Облсільбуд» був великою будівельною організацією з чотиритисячним колективом. А сьогодні «Облсільбуд» став адміністративною фірмою, в якій працюють 35 чоловік, а всі її підрозділи ПМК стали окремими організаціями. Ось і спробував пан Присяжнюк заробляти гроші, коли не зміг будівництвом, то сумнівними фінансовими операціями з кримінальним «душком». Поки приватні бізнесмени безповоротно «підкидали» чимало мільйонів карбованців допомоги «Облсільбуду», все було добре між двома фірмами. Чорний кіт перебіг дорогу тоді, коли генеральний директор «Облсільбуду» вирішив зайнятися «бізнесом». А той конфлікт з «Коршуном» розпочався в нього через ризиковану, проте прибуткову операцію з автобусами. Пан Присяжнюк запропонував «Коршунові» викупити за «Облсільбуд» п'ять автобусів ЛАЗ за фондовими (низькими) цінами й поміняти їх на російське паливо, потрібне на будівництво об'єктів. Вірячи на слово поважним службовцям з державної фірми, директор «Коршуна» без попереднього укладеного договору з «Облсільбудом» дає вказівку оплатити автобуси. Коли ж нові автобуси стояли на стоянці «Облсільбуду», а «Коршун» уклав контракт з Росією про обмін їх на паливо, пан Присяжнюк оголошує фінал: автобуси ним уже продано, а гроші буде повернуто. «Коршун» чекав майже рік, аж поки не звернувся до УВС по Львівській області та арбітражного суду. Через півтора року гроші «Облсільбуд» таки повернув — зовсім знецінені. Тепер за ці гроші можна купити хіба що колесо від автобуса.

Комерційною діяльністю Івана Присяжнюка правоохоронні органи зацікавилися ще раніше. Так, у липні 1994 року начальник відділу Головного управління боротьби з організованою злочинністю МВС України В. Рацюк інформував народних депутатів, що державна податкова інспекція провела перевірку фірми «Облсільбуд», в результаті якої зафіксовано порушення чинного законодавства, в тому числі «приховування прибутку від оподаткування». 30 грудня того ж року начальник УМВС у Львівській області генерал Б. Романюк запевняє, що «на «Облсільбуді» виявлено факти зловживань з боку посадових осіб та приховування від обліку товарно-матеріальних цінностей на суму понад 1 млрд. карбованців». Наприкінці 1995 року перший заступник начальника УМВС у Львівській області О. Опальков інформував, що «за матеріалами перевірки про ухилення від сплати податків за реалізацію 5 автобусів в 1993 — 94 рр. генеральним директором і головним бухгалтером фірми «Облсільбуд», прокуратурою Львівської області 2.01.1995 р. порушено кримінальну справу за ст. 148-2. ч.2 КК України», яка, на диво, розслідується до сьогодні і, мабуть, буде ще довго «тягнутися», добре, що є «ангели-заступники». «Наваривши» на автобусах 1,2 мільярда крб. і не сплативши з цього податку, пан Присяжнюк не журиться відповідальністю. А для чого? Жодна державна установа не цікавиться станом справ на фірмі. Тут би зацікавитися справою членові Комісії ВР з боротьби з корупцією та організованою злочинністю Д. Чоботу, провести ретельну перевірку з участю КРУ та ДПІ та поставити питання перед керівництвом Львівської області про відповідність займаній посаді І. Присяжнюка.

Тож не від комерсантів, а від власного директора варто було панові Чоботу захищати будівельників. Адже лише в 1993 році організація за невчасне повернення кредиту заплатила «Укрсоцбанку» великий штраф, який перекрито Присяжнюком пільговим кредитом, наданим корпорацією «Украгропромбуд» фірмі «Облсільбуд» на покриття боргів за енергоносії, що є грубим фінансовим порушенням саме з боку генерального директора. Завдані збитки фірмі «Облсільбуд» за несплату ПДВ (які були приховані від держави) на 18.02.1994 р. становлять 629,7 млн. крб. Відрядження за державний кошт пана Присяжнюка до Німеччини принесло користь тільки йому у вигляді автомобіля «Ауді-80». До речі, і тут була спроба показати на машину документи ліквідатора аварії на ЧАЕС, що звільняло від сплати ввізного мита за автомобіль. Можна було б ще довго розповідати про цього «державного бізнесмена» під опікою народного депутата, але шкода часу та й газетної площі.

У ЦІЙ ІСТОРІЇ, яка наочно показує, що правове становище в Україні ще далеке від цивілізованого і що в нашій державі ще чудово спрацьовує «телефонне право» та «статус посадової особи», наприклад депутата Верховної Ради України, є початок, але не видно кінця.

Під тиском народного депутата Д. Чобота арбітражна наглядова колегія ВАС України приймає постанову про скасування рішення ВАС від 21 — 27.08.1995 р. «як помилкове». Мотивуючи своє, штучно сфабриковане рішення, арбітр Ф. Чорногуз, що проводив розгляд, підтасовує факти, взяті з матеріалів справи 5/106. Зокрема, ним же перекручено на свій лад суть контракту між «Коршуном» та американською фірмою, окрім того, «Коршуну» приписано ще один телефон, якого у природі не було. На цих двох липових доказах і будується вся постанова. Документи по справі свідчать про інше, тому керівництво ТОВ «Коршун» звернулося до Генеральної прокуратури з вимогою опротестувати таке рішення як незаконне і притягнути винних у фабрикації рішення до відповідальності. Депутат Д. Чобіт, у свою чергу, випустив у світ чергову статтю, у якій із задоволенням повідомив про завершення судової тяганини.

Зрозумівши, що знайти справедливість на рідній землі важко, «Коршун» через американську юридичну фірму готує документи до Міжнародного європейського суду і комісії Європарламенту з прав людини.

P. S. Невже відповідальні особи в Україні не розуміють, що це завдасть шкоди міжнародній нашій країні на міжнародній арені. І чи захочуть після цього скандалу іноземні приватні інвестори вкладати кошти в нашу економіку?

Невже так важко довести цю справу до справедливого розв'язку, керуючись чинним законодавством, а не чиїмись амбіціями чи інтересами?

Слово за вами, панове судді...

Тарас СТЕЦЬКІВ,
народний депутат України.

ЕКОНОМІЧНА ***політика передбачає: 1) визначення її цілей; 2) визначення засобів їх досягнення; 3) технологію реформування.***

Цілі економічної політики не слід брати зі стелі чи висмоктувати з пальця. Вони об'єктивно зумовлені економічною ситуацією і повинні її віддзеркалювати.

Виходячи з тієї ситуації, що склалася в економіці України, можна визначити такі цілі економічної політики.

ЦІЛІ Й ЗАСОБИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

1. Основна мета економічної політики — зупинка спаду виробництва і створення сприятливих умов для зростання валового внутрішнього продукту (ВВП). Поняття «стабілізація» включає не тільки грошово-фінансову стабілізацію, а й стабілізацію виробництва. Якщо спад виробництва триває, то фінансова стабілізація нетривка, химерна.

Об'єктивна ситуація зумовлює потребу поставити нині в центр економічної політики проблему економічного зростання. На початок 1996 р. ВВП України становив 43,5 % від обсягу ВВП в 1990 р. За останні п'ять років ВВП України скоротився майже в 2,5 раза, а промислове виробництво — на дві третини. В 1995 р. ВВП скоротився на 11,8 %, а промислове виробництво — на 16 %. Спад виробництва має не структурний, а загальний характер. Протягом 1995 р. майже три чверті промислових підприємств України скоротили обсяги виробництва. Найбільше скорочення спостерігалося на підприємствах легкої промисловості — 36 %, у виробництві будівельних матеріалів — 26,2 %, у машинобудуванні — 25,9 %. У першому кварталі 1996 р. ВВП скоротився на 10,7 %, а обсяг промислового виробництва на 3,6 % порівняно з відповідним періодом минулого року. Найбільший спад відбувся в будівництві (на 51 %), вантажному транспорті та зв'язку, що обслуговує сферу матеріального виробництва (на 31,4 %).

Особливо тривожна та обставина, що спад виробництва відбувається на тлі згасання інвестиційної діяльності. Для повноти картини слід додати, що спад виробництва поєднується із затоварюванням (це зумовлене придушенням платоспроможного попиту як населення, так і підприємств). У промисловому виробництві відбуваються несприятливі структурні зміни: в 1995 р. продукція електроенергетики, нафтогазової, вугільної промисловості та чорної металургії становила 53,4 % загального обсягу промислового виробництва (в 1990 р. — 38, 2 %). Це означає, що економіка України орієнтується на виробництво проміжних продуктів.

Наведені дані стосуються офіційної економіки. В Україні поряд з офіційною існує «тіньова» економіка, яка становить 50 % офіційної. Звідси випливає завдання створення сприятливих умов для перетікання «тіньової» економіки в офіційну, що, зокрема, дасть можливість розширити поле оподаткування і збільшити надходження до державного бюджету. Нині в Україні зростають «тіньова» економіка й державний апарат.

Стабілізація виробництва і його зростання пов'язані з реформою податкової і кредитної політики в напрямі створення сприятливого інвестиційного клімату і стимулювання виробництва, розробкою і реалізацією державних інвестиційних програм, проведенням приватизації, яка створює стимули до інвестування, формуванням сприятливих умов для пожвавлення трудової, ділової і підприємницької активності. В Україні триває боротьба за перерозподіл ВВП — між державою, підприємствами, підприємцями, профспілками, населенням, — а не за його зростання. Якщо спад виробництва триває більш як три роки, то відбувається руйнація матеріально-технічної бази виробництва.

2. Створення імпортозамінної економіки й підвищення ступеня економічної самодостатності України. Ця мета економічної політики також об'єктивно зумовлена. Коефіцієнт залежності України від імпорту становить 41 % (для порівняння: США — 9,5 %, в Японії — 14,5 %). У структурі імпорту 56 % становить мінеральне паливо, нафта, нафтопродукти та газ. На внутрішньому ринку України 66 % попиту покривається за рахунок імпортних товарів, переважно продовольчих. Значна частка імпорту здійснюється у формі незареєстрованої («човникової») торгівлі.

Україна фактично втрачає свій внутрішній ринок. У зв'язку з цим потрібно захистити нашого товаровиробника і споживача. Звідси випливає необхідність, з одного боку, певних протекціоністських заходів на основі відповідної митної, тарифної, податкової, експортно-імпортної політики, а з другого — стимулювання власного виробництва. Звичайно, при цьому потрібно вдосконалити структуру й підвищити ступінь ефективності внутрішнього споживання, зокрема за рахунок оптимізації внутрізаводських витрат, без чого неможливо зупинити вакханалію затратної економіки.

3. Створення експортоорієнтованої економіки і на цій основі зменшення зовнішнього боргу. В 1995 р. експорт в Україні становить 14,5 млрд. дол., а імпорт -15,7 млрд. дол., негативне сальдо торгового балансу дорівнювало 1,2 млрд. дол. (в 1994 р. — 1,8 млрд. дол.). На початок 1996 р. зовнішній борг України становить 8,5 млрд. дол., з них 39 % Росії і 26 % міжнародним фінансовим організаціям (МВФ — 1 млрд. 563 млн. дол., Світовому банку — 0,5 млрд. дол.). Від'ємне сальдо торгового балансу в першому кварталі 1996 р. становить 102,8 млн. дол.

Проблема полягає в тому, що обслуговування боргу дорожчає. В 1996 р. Україні потрібно виплачувати зовнішній борг на суму 276 трлн. крб., що становить 1,2 млрд. дол., або 3,7 % запланованого ВВП (з яких 45 % становить виплати на проценти).

Болючою проблемою України є критичний імпорт, перш за все імпорт енергоносіїв. Для того щоб купувати, треба продавати, а для цього потрібно здійснити комплекс заходів зі структуризації і спеціалізації експортного потенціалу України, з його нарощування, зі стимулювання експорту. Україні потрібно знайти свою нішу в європейському і світовому поділі праці. В першому кварталі 1996 р. структура нашого експорту була така: майже третину в ній займають чорні метали та вироби з них, більш як 15 % — хімічні продукти, 10 % — продукти харчової промисловості. Ці дані свідчать, що експорт України має сировинну спрямованість.

4. Покращення фінансової ситуації в економіці і досягнення фінансової стабілізації. Ця мета економічної політики має два аспекти: зменшення дефіциту бюджету і покращення фінансового стану підприємств. Фінансову стабілізацію не можна зводити до рівня макроекономіки, вона включає також мікроекономіку як кореневу систему економіки. Ситуація зобов'язує нині змістити акцент в економічній політиці на мікроекономіку, на рівень підприємств, створюючи при цьому сприятливі макроекономічні умови (реформа податкової і кредитної політики, грошова реформа, подальше зниження рівня інфляції, стабільність законодавства).

Дефіцит державного бюджету в 1995 р. становить 7,9 % до ВВП (замість запланованих 7,3 %). На 1996 р. передбачено дефіцит державного бюджету в обсязі 464,7 трлн. крб. (6,2 % до ВВП). Майже 40 % дефіциту бюджету має фінансуватися із зовнішніх джерел (головним чином за рахунок МВФ). Внутрішні джерела фінансування такі: за рахунок випуску облігацій державної позики та кредитних емісій Національного банку України.

У першому кварталі 1996 р. спостерігалося деяке перевищення рівня дефіциту бюджету порівняно із запланованим, а також перевищення обсягів кредитування уряду Національним банком. Пояснюється це кількома причинами: істотним недобором податків, ненадходженням передбачених обсягів зовнішнього фінансування, відносно високим рівнем інфляції (особливо в січні і лютому), що робить неефективним використання облігацій. В 1995 р. дефіцит бюджету на суму 400 трлн. крб. профінансовано так: 294 трлн. крб. кредитами НБУ, 80 трлн. крб. іноземними кредитами та на 31 трлн. крб. облігаціями внутрішньої позики. В першому кварталі 1996 р. дефіцит зведеного бюджету становив 114,7 трлн. крб. (7,2 % до ВВП). На покриття дефіциту бюджету та ряду інших витрат залучено кредитів Національного банку в сумі 109,8 трлн. крб.

Особливу тривогу викликає тяжкий фінансовий стан підприємств: кожне третє підприємство збиткове, поглиблюється криза неплатежів (взаємозаборгованість підприємств України сягнула 40 % ВВП). Усе це потребує вжиття термінових і ефективних заходів, включаючи санацію підприємств. Назріла необхідність перейти від кошторисного до програмно-цільового фінансування підприємств. Потрібно враховувати ту обставину, що нерідко директорами підприємств створюється ситуація штучного банкрутства, щоб за безцінь скупити підприємство, а також створюється ситуація штучної платіжної кризи, коли одночасно зростають прибутки і борги підприємства.

Якщо не будуть здійснюватися реформи, то величезні іноземні кредити не справлять найменшого позитивного впливу на економіку України.

5. Подальше зниження рівня інфляції. Це одночасно мета і засіб економічної політики, але для нас це ще більшою мірою мета. Протягом 1995 р. споживчі ціни зростали щомісяця на 9 % порівняно з 14,4 % в 1994 р. (в 1993 р. — 47,1 %, в 1992 р. — 33,5 %). Гіперінфляцію вдалося вгамувати, але рівень інфляції ще доволі високий: в січні 1996 р. він становив 9,4 %, в лютому — 7,4 %, в березні — 3 %, в квітні — 2,4 %. Не треба тішити себе ілюзією, що в нас низький рівень інфляції. Коли в Ізраїлі рівень інфляції становив лише 11 % на рік, то зчинився страшний переполох, зібралися разом представники уряду, профспілок і підприємців, вони уклали угоду, розробили узгоджений план дій і суворо дотримувалися угоди.

З рівнем інфляції тісно пов'язана облікова ставка Національного банку, зниження якої відкриває доступ до кредитів. Використання інструментів кредитної політики пов'язане зі зміною ставки рефінансування і створенням ринку кредитів. Проблема полягає в тому, щоб залучити такі значні кредитні ресурси, як 330 трлн. крб., що перебувають у позабанківському обігу, та 8 млрд. дол., що на руках у населення.

Подальше зниження рівня інфляції можливе тільки на основі поєднання монетаристських і немонетаристських методів її вгамування з акцентом на останніх. Монетаристські методи дають швидкий, але нетривкий ефект. Ідеться не про відмову від монетаристських методів, а про те, що ними обмежитися не можна. Немонетаристські методи подолання інфляції — це стимулювання виробників через відповідну податкову і кредитну політику, санація і реструктуризація виробництва, створення сприятливих умов для пожвавлення трудової, ділової і підприємницької активності, приватизація, реформа грошової, банківської і бюджетної системи, інвестиційна і структурна політика.

6. Розв'язання проблеми безробіття. За офіційними даними, безробіття становить 0,6 % робочої сили, але ця оцінка не відповідає реальності. Ідеться тільки про зареєстрованих безробітних. Реальне безробіття становить 5—7 млн. робочих місць, або 30–35 % робочої сили. Радикальним способом боротьби з безробіттям є створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, його стимулювання, пожвавлення підприємницької активності. Якщо великі підприємства зупиняються, то вихід полягає у створенні нових підприємницьких структур, у розвитку малого й середнього бізнесу. Важливу роль тут покликана відіграти приватизація і створення системи підтримки підприємств.

Ми тепер стоїмо перед необхідністю легалізації величезного прихованого безробіття і створення принципово нової структури зайнятості населення. Діяльність регіональних місцевих органів влади потрібно оцінювати перш за все за кількістю створених на їх території нових робочих місць та обсягами залучених інвестицій.

7. Підвищення життєвого рівня населення. Це можна зробити тільки на основі зупинки спаду виробництва і створення сприятливих умов для економічного зростання. У нас ціни лібералізовані на всі товари, крім товару «робоча сила». Поняття «лібералізація» багатоаспектне, воно включає лібералізацію податкової і кредитної політики, політики заробітної плати, економічної і зовнішньоекономічної діяльності і, нарешті, цін. Стала очевидною потреба реформи політики заробітної плати в напрямі посилення її стимулюючої ролі.

На кінець 1995 р. середня заробітна плата в Україні становила 67 дол. на місяць (67 % від реальної заробітної плати в Росії). Середня заробітна плата в березні 1996 р. становила 12 млн. 933 тис. крб. Про низьку купівельну спроможність середньої заробітної плати свідчить те, що споживчий кошик (вартість набору з 22 основних продуктів харчування) на 5 квітня становив 5 млн. 506 тис. крб. (це фізіологічна межа виживання).

Затримка видачі заробітної плати стала бюджетною політикою держави. Заборгованість працівникам бюджетної сфери сягнула 170 трлн. крб. Такий спосіб скорочення державних витрат, як затримка виплати заробітної плати, покладено в основу фінансової стабілізації. Але при цьому душиться попит, що зумовлює подальший спад виробництва. Ми ошукуємо і МВФ, і самих себе.

У зв'язку з низьким рівнем доходів зростає частка самоспоживання в кінцевому споживанні, яка в 1995 р. становила 43 %. Цим пояснюється та обставина, чому за таких низьких доходів у нас не валяються трупи на вулицях. Звичайно, при цьому потрібно враховувати величезні масштаби «тіньової» економіки, за рахунок якої населення виживає.

За умов масового зубожіння населення не спрацьовує ідея адресної підтримки, зокрема через житлові субсидії. Адресну підтримку можна здійснювати в країні, де лише 5—10 % бідних.

Досягнення цілей економічної політики потребує внесення змін у засоби їх досягнення. В яких напрямах? По-перше, необхідно змістити акцент в економічній політиці з обмежувальних, стримувальних заходів на стимулюючі; по-друге, здійснити поворот у бік інституціоналізму, поєднавши монетаризм, лібералізм та інституціоналізм. Подолання економічної кризи можливе тільки на основі подолання кризи моделі реформування.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук, професор.

Огляд

Чи потрібно розфарбувати «паперового тигра»,

або Емісія компенсаційних сертифікатів як нова хвиля паперової приватизації

Назва «компенсаційний сертифікат» вже давно увійшла до нашого економічного словника, а з появою Постанови Кабміну від 7 лютого 1996 р. ця назва набула офіційного статусу. За нею Ощадбанк та страхова компанія «Оранта» (колишній Укрдержстрах») зобов'язані забезпечити видачу компенсаційних сертифікатів (КС) з 15 лютого до 31 грудня 1996 р. Отже передбачене Указом Президента України від 24 листопада 1994 р. введення в обіг сертифікатів як засобу відшкодування громадянам України втрат від знецінення грошових заощаджень розпочалося.

Залишки вкладів і суми сплачених страхових внесків в установах Ощадбанку і колишнього Укрдержстраху на 2 січня 1992 р. збільшуються у 2200 разів — відповідно до зростання індексу споживчих цін у 1992 — 1993 роках. На суму індексації видають КС номінальною вартістю 1 і 2 млн. крб. як платіжні засоби для приватизації державного майна.

Введення в обіг КС торкається практично всіх соціально-економічних проблем, котрі вже протягом чотирьох років не знаходять свого розв'язування в Україні. Це — приватизація, інфляція, девальвація карбованця і так зване «відновлення соціальної справедливості». Щодо останнього, то за допомогою КС справедливість для частини громадян планують «відновити» за рахунок усіх громадян України.

Із правової точки зору введення в обіг КС обмежує дію Закону України від 4 березня 1992 р. «Про приватизацію майна державних підприємств»: КС дефакто набув статусу приватизаційного паперу, що не передбачено законодавством. Тобто компенсаційний сертифікат фактично став платіжним засобом для придбання майна, котре підлягає безоплатній передачі громадянам України за приватизаційні сертифікати. Це означає, що процес так званої паперової приватизації спрямований в інше русло (ми про це вже писали, див. «ГУ», 18 травня 1995 р.).

Відповідно до постанови Кабміну України від 7 лютого 1996 р. «нові» сертифікати можна використовувати для придбання акцій акціонерних товариств (АТ), що створюються в процесі приватизації державного майна, оцінку якого здійснено без урахування індексації основних фондів. Із цією метою проводяться спеціалізовані сертифікатні аукціони. Також передбачено, що КС можна використовувати для придбання акцій АТ на пільгових умовах згідно із законодавством. Слід зазначити, що на момент прийняття постанови не існувало жодного законодавчого акта щодо механізмів приватизації державного майна за допомогою КС.

Таким актом став Указ Президента України від 19 березня 1996 року «Про завдання та особливості приватизації державного майна у 1996 році». Указ визначив такі шляхи продажу акцій АТ за компенсаційні сертифікати: пільговий (для працівників підприємств), аукціонний (для фізичних та юридичних осіб) і некомерційний (під інвестиційні зобов'язання). Крім того, Указом встановлено, що після пільгового продажу та продажу акцій АТ на аукціоні за «старі» (майнові) сертифікати керівний склад підприємства має право на додаткове придбання акцій АТ за їх номіналом на загальну суму до 5% від статутного фонду товариства. Останнє вказує на те, що принаймні одна категорія українських громадян може розраховувати як на компенсацію втрат від знецінення заощаджень, так і на більш-менш реальну приватизацію державного майна.

Слід також відзначити постанову Кабміну України від 28 березня 1996 року «Про порядок продажу акцій відкритих акціонерних товариств за компенсаційні сертифікати через центри сертифікатних аукціонів». Нею встановлено, що ціну однієї акції АТ визначають на аукціоні за співвідношенням суми поданих КС і кількості запропонованих акцій. Суттєво, що на спеціалізованому аукціоні має бути продано не менш як 95% запропонованих акцій АТ, а також можуть застосовувати «механізм дроблення акцій». Якщо врахувати, що згідно із цією постановою аукціонна ціна акції не залежить від індексації основних фондів, на підставі якої визначають розмір статутного фонду АТ, кількість сертифікатів не обмежують, а покупець не може впливати на аукціонну ціну акції або відмовитися від участі в аукціоні після внесення сертифікатів, то стає очевидним, що весь пакет акцій АТ можна придбати навіть за один сертифікат. А можлива й багатократна переоцінка пакета. Це означає, що результати такого «суперринкового аукціону дуже сильно залежатимуть від його вихідних параметрів: кількості учасників та обсягів внесених ними сертифікатів. Зокрема, аукціонний механізм незахищений від позааукціонного впливу. Навряд чи варто сподіватися на те, що «ринок усе врегулює».

Щоб краще уявити витоки, масштаби й можливий хід приватизації «нової хвилі», наведемо деякі цифри.

Якщо суму емісії КС (258 трлн. українських карбованців) розділити на коефіцієнт індексації — 2200, то одержимо суму заощаджень на 2 січня 1992 року: 117 млрд. карбованців (тоді ще не українських). На той час було декілька валютних курсів карбованця (рубля): від 56 копійок до 150 рублів за 1 долар США. Тобто відповідно до цих курсів заощадження громадян на 2 січня 1992 року можна оцінити сумою від 200 мільярдів до 800 мільйонів доларів. Перша цифра відповідає дефіцитній економіці й жорстким валютним обмеженням. Друга вказує на те, що потенційну можливість використання заощаджень було зведено нанівець іще на початку 1992 року. Можна сказати, що лібералізація цін разом із послабленням валютних обмежень лише унаочнили приховану ціну багатогодинних, багатоденних та багатолітніх черг за так званими дефіцитами.

Коли ж дотримуватися «логіки компенсацій», то вже у січні 1992 року коефіцієнт індексації мав дорівнювати 250, а на 15 лютого 1996 року — 335500! Тоді сума індексації була б еквівалентна 200 мільярдам доларів. Для порівняння зауважимо, що ця сума більш як у 20 разів перевищує суму емісії майнових сертифікатів на 1 вересня 1992 року (9,4 млрд. доларів). Як бачимо, для «компенсації втрат» немає ніякого реального підгрунтя. Це стосується й погашення внутрішнього державного боргу взагалі, про який нещодавно йшлося у Верховній Раді.

На початку квітня 1996 року ринкова ціна скупки компенсаційного сертифіката одномільйонного номіналу дорівнювала приблизно 200 тис. крб., або 1 долару. Тобто в очікуванні спеціалізованих аукціонів ринок оцінював суму емісії «нових» сертифікатів десь у 300 млн. доларів. Це значно менше, ніж навіть мінімальна сума заощаджень (800 млн. дол.), яку можна отримати за курсом готівкового долара на січень 1992 року. У 1995 році «старий» сертифікат коштував на чорному ринку 5 — 10 доларів, отже, ринкова сума емісії майнових сертифікатів не перевищує 500 млн. доларів.

Порівняння ринкових сум емісій «старих» і «нових» сертифікатів показує, що принаймні половина державного майна, що підлягає безоплатній приватизації за «старі» сертифікати, може бути приватизована за «нові». Реальне співвідношення між процесом народної приватизації і процесом «відновлювання соціальної справедливості» визначиться в ході проведення звичайних і спеціалізованих сертифікатних аукціонів. Проте жоден із процесів паперової приватизації не здатен вирішити проблему реформування економіки. Тому спроба прискорити паперову приватизацію — це все одно що вдатися до розфарбування «паперового тигра» у надії, що він таки стрибне.

Сергій РОЖКОВ

СТОЛИЧНІ АУКЦІОНИ, СКАЖУ Я ВАМ, ЦЕ ТАКИ ЩОСЬ!

Останнім часом столиця активно завойовує авторитет міста приватизаційних аукціонів, акцентуючи увагу на зміні форм власності через конкурентні методи, тоді як раніше перевагу віддавали викупу та оренді з викупом.

Перші спільні відкриті торги об'єктами комунальної власності, які з успіхом пройшли у Києві 15 грудня минулого року, продемонстрували великий приватизаційний потенціал міста. Це підтвердили і результати другого київського аукціону, який відбувся 19 квітня. Грудневі та квітневі торги, що їх за допомогою консультантів Міжнародної фінансової корпорації провели регіональне відділення фонду державного майна України у Києві та представництва ФДМУ у Старокиївському, Дарницькому, Ленінградському і Харківському районах, не лише зайвий раз засвідчили ефективність аукціонного способу малої приватизації, а й продемонстрували великий і стабільний інтерес до нього київських підприємницьких структур.

Попередні торги, без сумніву, переконали їх організаторів у доцільності об'єднання зусиль у процесі малої приватизації. Саме тому спільні аукціони у столиці тривають. Треті відкриті торги комунальним майном призначено на 11 червня. Їх організатори — представництва ФДМУ у Старокиївському, Шевченківському, Дарницькому, Харківському, Ленінградському та Дніпровському районах, а також регіональне відділення ФДМ у Києві. На продаж запропоновано 22 об'єкти малої приватизації і 3 об'єкти незавершеного будівництва. Перелік аукціонних лотів різноманітний — 8 магазинів (продовольчі та промтоварні), 5 підприємств громадського харчування (кафе та ресторан), 3 ательє пошиття одягу, 2 перукарні, літній кінотеатр, завод, незавершені будівлі універмагу, блоку початкового обслуговування та фасувальний комплекс плодобази. Комунальні підприємства, виставлені на аукціон, мають широкий діапазон стартових цін — від 229,7 мільйона карбованців за кафе до 98 мільярдів карбованців за недобудований універсам. Організатори спільних торгів сподіваються на широку участь у них потенційних покупців, оскільки більш як половину об'єктів малої приватизації продають у повну власність з майном та приміщеннями.

Третій спільний аукціон відбудеться 11 червня 1996 року об 11-й годині в актовому залі Інституту фізіології імені ак. О. Богомольця.

Сергій ЯСЕН.

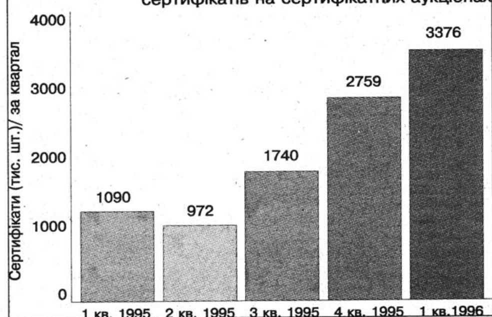

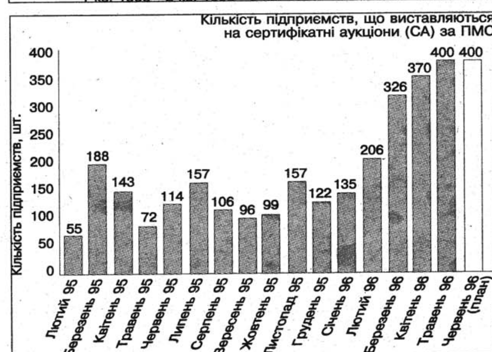

Свято, дружба та «Журналістське пиво»

У ПЕРШІ дні літа колишня столиця України знову ненадовго стала столичним градом. Цього разу — української преси. З першого по третє червня у Харкові проходив Всеукраїнський фестиваль журналістики. Його засновниками стали місцева облдержадміністрація, Спілка журналістів України та Харківський журналістський оргкомітет фестивалю.

У святі взяли участь представники майже всіх провідних вітчизняних друкованих та електронних засобів масової інформації. Серед гостей — колеги з відомих зарубіжних видань, теле- і радіоканалів.

За словами організаторів, символи харківського фестивалю — дружба, єднання, свято. Однак «четверта влада» не обминула увагою й свої посвяченні гострі проблеми: тепер уже диктує не політична цензура, а фінансова і матеріальна залежність від владних структур і «востосумів».

Спілка журналістів нагородила найталановитіших майстрів пера званням заслуженого журналіста, а влада — державними відзнаками. У рамках заходу підбито підсумки міжнародного конкурсу за краще висвітлення чорнобильської теми.

Окрім офіційної частини — відвідин Харківського тракторного заводу, супертаємного танкового виробництва «Завод імені Малишева» — не бракувало й розважальних «номерів». Журналісти змагалися в умінні спілкуватися з мікрофоном, керувати вітрильним судном. А на дозвіллі спробували новий сорт слобожанського пива, яке дирекція пивзаводу «Рогань», спонсор фестивалю, обіцяє назвати «Журналістським».

Микола КОСИЙ.

Харків.

Презентації

Будем жити, дорогий наш маестро!

ЛИШЕ через 17 років після трагічного квітня 1979 року, коли загинув Леонід Биков, нарешті написано про нього книгу.
Про відомого актора, режисера і друга.

«Будем жити...» — така назва цього видання, в якому зібрано спогади більш як 60 авторів, багато імен котрих сьогодні вже забрано у чорну рамку...

«У бій ідуть одні «старики», «Максим Перепелиця», «Ати-бати, йшли солдати» — хто з нас не дивився ці фільми, знову й знову чекаючи зустрічі з чудовими героями! В багатьох з кількох десятків картин головну роль виконав сам Леонід Биков. Особливе визнання принесли йому фільми про Велику Вітчизняну війну, в яких звучить тема зв'язку поколінь, важких випробувань, що випали на долю нашого народу.

1951 року Биков закінчив Харківський театральний інститут. Працював у Харківському театрі імені Т.Шевченка, на кіностудії імені О.Довженка, «Ленфільмі».

Плідну роботу майстра було відзначено Державною премією України імені Т.Шевченка, йому присвоєно звання народного артиста України, заслуженого артиста Російської Федерації. Про це та багато іншого згадували на презентації книжки друзі Бикова Алім Федоринський, Вілорій Пащенко і Леонід Марченко — «старики» зі славетного фільму (редактор картини Емілія Коснічук).

Книга побачила світ завдяки старанням тих, хто працював з Леонідом Биковим, цінував його. А фінансувала видання фірма «Скарлетт» на чолі з генеральним директором Костянтином Лисим.

На завершення зустрічі актори і друзі «2-й поющей эскадрильи» виконали своєму незабутньому командирові знамениту «Смуглянку», як у кінофільмі...

Вікторія ЛИТВИН.

На знімку: Алім Федоринський, Вілорій Пащенко.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Опальна публіцистика

Широку палітру поглядів талановитого опального письменника та громадського діяча Івана Багряного відображає збірка «Публіцистика», щойно видана видавництвом «Смолоскип» за сприяння Фундації імені Івана Багряного (США) та філії Об'єднання демократичної української молоді Чикаго (США). Її презентація відбулася у Спілці письменників України.

Ця визначна постать уже відома широкому загалові як творець романів «Сад Гетсиманський», «Тигролови», «Людина біжить над прірвою» і майже незнана як автор численних публіцистичних виступів в еміграційній пресі. На 856 сторінках книги — доповіді, статті, памфлети, есе, що були свого часу (1946—1963 рр.) надруковані у виданнях української революційно-демократичної партії, яку організував у еміграції і в цей період очолював І.Багряний.

Видання книги стало другим етапом у справі відродження творчої спадщини митця. Першою ластівкою у «Смолоскипі» була збірка «Під знаком Скорпіона». Наприкінці літа матимемо й третю книгу, де зібрано біографічні матеріали письменника.

Анастасія ПЕРЕПЕЛИЦЯ.

Київ.

У номер

● *Київ*

Дифтерія рівняється на нещеплених

Актуальна для медичних працівників залишається турбота, пов'язана з епідемією дифтерії. З початку 1996 року в Україні, за уточненим діагнозом, захворіло 1365 чоловік, серед них 1128 дорослих, 237 дітей. Є й летальні випадки, — йдеться у повідомленні, надісланому Укрінформові прес-центром МОЗ України.

МОЗ попереджає, що під найбільшим ризиком опиняються нещеплені люди, ті, хто отримав комплекс щеплень не в повному обсязі.

Поки що без інфляції

Погашення заборгованості щодо зарплати шахтарям «поки що не викликало інфляційних рішень», сказав в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» помічник Президента України з соціально-економічних питань Валерій Литвицький.

За його словами, 6 трлн. крб., що виділені на ці цілі, передбачені в бюджеті. Він повідомив також, що комерційні банки України теж виділять 12 трлн. крб. у вигляді кредитів вугільним підприємствам, які використовуватимуть на технічне переозброєння та надалі повинні дати ефект у вигляді зростання видобутку вугілля та зниження питомих затрат.

● *Донецьк*

Замовили слово про бідну дитину...

Початок літа і, зокрема, День захисту дітей відділ культури Донецького міськвиконкому, дитячий культурний центр та підприємство культури і дозвілля «Плеяда» зустріли проведенням шоу-марафону «Про бідну дитину замовте слово».

У міському сквері слово «замовляли» концертом дитячих колективів, спектаклями театру ляльок, конкурсом «Веселий ласун», ярмарком, різноманітними атракціонами, виставкою іграшок, танцювальною програмою «Танцюй, поки молодий» та іншими цікавими забавами й розвагами для дітей.

● *Львів*

... І про австрійського солдата

В селі Гійче Жовківського району Львівської області відбулася церемонія відкриття меморіалу пам'яті австрійських солдатів, що загинули у цих місцях під час другої світової війни.

Меморіал розташовано на території кладовища, де поховано понад тисячу австрійських солдатів.

Кошти на будівництво меморіалу і облаштування могил у розмірі 1 млн. австрійських шилінгів передано властями австрійської землі Зальцбург і громадської організації «Чорний хрест Австрії», яка патронує військові поховання в Австрії і за її межами.

Спорт

У перерві між пленарними засіданнями

Київський стадіон «Динамо» став місцем проведення першого офіційного футбольного турніру команд парламентів країн СНД. Цього разу суперечку вели лише чотири колективи. Однак, аналізуючи змагання, що завершилися, з упевненістю можна стверджувати: вже наступного року коло учасників обов'язково розшириться.

Не кривитиму душею, якщо скажу, що це було яскраве свято. Для цього дуже постаралося багато людей і в Верховній Раді України, і в АТ «ФК «Динамо», Київ». Усе, як кажуть, сприяло успіхові: і тепла сонячна погода, і чудовий зелений газон, і достатньо заповнені трибуни.

А всі без винятку поєдинки відзначалися бойовитістю та гостротою. Українська команда досить пристойно грала проти білоруських колег. У наших було навіть більше моментів. На вістрі атак постійно перебували Ігор Осташ, Володимир Лановий, Роман Безсмертний, Євген Красняков. Чудово захищав ворота Валерій Терець. Але в основний і додатковий час — 0:0. Пенальті краще пробили наші суперники — 4:2. До фіналу вийшли білоруські парламентарі. Господарі задовольнилися в підсумку третім місцем, перемігши молдавський колектив — 4:2. Цього разу чудово зіграв Ігор Осташ, який тричі вражав ворота суперників. Ще один м'яч на рахунку Миколи Карнауха.

А фаворитом турніру вважалася команда Державної Думи Російської Федерації, яка має в активі чимало перемог. На підтвердження цьому росіяни переграли в стартовому матчі молдавських депутатів — 2:0. До речі, за цей успіх переможці отримали спеціальний приз «Голосу України» — красиву вазу, наповнену фірмовими шоколадними медалями.

Але в матчі за перше місце росіян важко було впізнати. Зате білоруси, яких вів уперед 47-річний заступник голови Верховної Ради Білорусі, академік Геннадій Карпенко (його було названо найкращим гравцем турніру), грали з особливим натхненням і перемогли — 3:0. Два м'ячі на власний рахунок записав Михайло Сосонко. І він отримав спеціальний приз нашої газети — футбольний м'яч, шоколадні медалі і ... до медалей.

На урочистому закритті турніру всі учасники отримали нагороди. Було багато індивідуальних призів. Зокрема, нашого Валерія Терця визнано найкращим воротарем, а Ігоря Осташа — найкращим бомбардиром.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімках: капітан команди Державної Думи Російської Федерації Володимир Плотников та білоруський депутат Михайло Сосонко з призами «Голосу України»; грають команди Білорусі та Росії.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Без несподіванок

Першість України. Перша ліга. 37 тур. Хімік (Св.) — Закарпаття — 5:0. Гасанов, 21, Бабенко, 42, Паламарчук, 61, Скорик, 70, Таран, 86. **Металіст — Скала — 2:0.** Рахаєв, 4, Карабута, 10. **Нафтовик — Металург — 0:0. Явір — СК Одеса — 3:1,** Любченко, 25, з пенальті, Дем'янець, 45, Самолюк, 55 — Кулієв, 53. **Поділля — Ратуша — 7:0.** Сендель, 4, Федірко, 11, з пенальті, 19, 45, 63, з пенальті, Рафальчук, 30, Ходеєв, 57. **Хімік (Ж) — Динамо-2 — 1:0.** Сериков, 67. **Верес — Дніпро — 2:1.** Шевчук, 31, Українець, 49 — Циба, 79. **ФК Львів — Ворскла — 1:2.** Гарас, 74 — Чуйченко, 77, Шарій, 79. **Сталь — Нафтохімік — 2:0.** Плотников, 3 і 52. **Шахтар — Поліграфтехніка — 1:0.** Ладейко, 21.

Несподіванок у цьому турі не було. Щоправда, у Львові господарі, які довго стримували атаки лідера, зуміли навіть відкрити рахунок. Та вже через п'ять хвилин Чуйченко і Шарій розвіяли сподівання львів'ян на перемогу. Знову програла «Ратуша». Цього разу своїм землякам із Хмельницького.

Особливих змін у турнірній таблиці не відбулося. Тільки «Явір» зумів залишити небезпечну зону. Та чи надовго? А у лідерів становище таке: Ворскла — 87 очок, Буковина — 77, Сталь — 71, Поліграфтехніка — 63, Металург — 61, Динамо-2 — 60.

Учора відбулися матчі 38 туру. Про них у наступному номері газети.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Лише результати

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 32-й тур. Кривбас — Зірка-Нібас. 5:4. 4000. 0:1 Борисенко, 9, 0:2 Мизенко, 22, 0:3 Борисенко, 35, 1:3 Дудник, 36, з пенальті, 2:3 Приходько, 39, 3:3 Севидов, 43, 3:4 Мизенко, 44, 4:4 Севидов, 53, 5:4 Скидан, 67. **Чорноморець — Кремінь. 6:1.** 5000. 1:0 Гусейнов, 14, 1:1 Матвеєв, 16, з пенальті, 2:1 Гашкін, 50, 3:1 Гусейнов, 56, 4:1 Селезньов, 59, 5:1 Зотов, 77, 6:1 Николайчук, 86. **Нива (Вінниця) — Шахтар. 0:0.** 7500. **СК Миколаїв — Зоря. 4:1.** 8000. 1:0 Майборода, 3, 1:1 Кравченко, 31, 2:1 Бугай, 42, 3:1 Галстян, 45, 4:1 Шаповалов, 73. **Нива (Тернопіль) — Волинь. 1:2.** 6000. 1:0 Тимощук, 50, 1:1 Дем'янчук, 57, 1:2 Солодкий, 65. **Торпедо — Динамо. 1:1.** 12.000. 1:0 Шубін, 51, 1:1 Максимов, 88. **Дніпро — Прикарпаття. 1:0.** 4000. Емерсон, 73. **Карпати — Таврія. 1:1.** 3100. 0:1 О.Кунденок, 15, 1:1 Вовчук, 66. **ЦСКА-Борисфен — Металург. 0:2.** 2000. 0:1 Полтавець, 28, 0:2 Лучкевич, 47.

Чемпіонат Європи серед молодіжних команд. Фінальний матч. Італія — Іспанія. 1:1 (за пенальті виграли італійці).

Волейбол. Жіноча збірна України здобула олімпійську ліцензію.

Арбитражный суд г. Севастополя (335008, Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дела о банкротстве:

1. Дело №026/5 на ООО «Мобикон». Юридический адрес: г. Севастополь, ул. Б. Морская, 17 кв.6. Р/счет 467949 в Севастопольском отделении Украины Проминвестбанке МФО 324515.
2. Дело № 033/5 на ООО «Веснянка». Юридический адрес: г. Севастополь, ул. Ген. Острякова, д.172-5-26. Р/счет 14676896 в Региональном отделении «Югкомбанк» МФО 324775.
3. Дело № 024/4 на ООО «Даир». Юридический адрес: г. Севастополь, ул. Рабочая, 24—1. Р/счет 2467672 в АКБ «Невикон—Банке» МФО 324656.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в месячный срок со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Одесской области по заявлению ГНИ Жовтневого района возбудил дела о признании банкротами:

2.04.1996 г. № 1/32Б СП «Санаин» в виде общества с ограниченной ответственностью (с иностранными инвестициями) г. Одесса-26, ул. Ланжероновская, 15, р/с 000604003 в РУ ПИБ. 4.04.1996 г.

1. № 8/40-Б МП «Термохим» г. Одесса, ул. Пушкинская, 37, р/с № 5468986 в Жовтневом отделении УСБ г. Одессы.
2. № 8-41-Б НПВ МП «Метод», г. Одесса, ул. Пастера, 50, кв.7, р/с № 468428 в Жовтневом УСБ г. Одессы.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: 270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

Арбітражний суд Сумської області (244000, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушив справу № 5/566 про банкрутство спільного підприємства «Олена-Імпорт-експорт» м. Суми, вул. Прокоф'єва, 30, кв. 198, р/рахунок № 3467934 в РУ «Промінвестбанк» МФО 337278.

Претензії кредиторів приймаються судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражним судом м. Києва (252030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) за позовом ДПІ по Залізничному району м. Києва порушено справи про банкрутство:

— приватного підприємства «Арамір» (м. Київ-15, вул. Освіти, 4) розрахунковий рахунок № 4468850 в АБ «АЖІО»;
— малого колективного підприємства «Корвет» (м. Київ-168, пр-кт Повітрофлотський, 6, розрахунковий рахунок 468708 в Ватутінському відділенні Промінвестбанку);
— товариства з обмеженою відповідальністю НВП «УкрРікас» (м. Київ, вул. Пархоменка, 43-5, розрахунковий рахунок 467835 в ОПЕРУ Укрсоцбанку);
— товариства з обмеженою відповідальністю «Жуляни» (м. Київ-169, вул. Ватутіна, 86, розрахунковий рахунок 3467110 в АТ «Укрінбанк»);
— товариства з обмеженою відповідальністю фірма «Ната» (м. Київ, вул. Солом'янська, 38, кв.61, розрахунковий рахунок 1467349 в АКБ «Інтелект»);
— товариства з обмеженою відповідальністю «Дослід» (м. Київ, вул. Сурикова, 3, розрахунковий рахунок 2467432 в Залізничному відділенні Укрсоцбанку);
— товариства з обмеженою відповідальністю «Лоза» (м. Київ, вул. Вокзальна, 1, розрахунковий рахунок 2467113 в УБ «Відродження»).

Майнові вимоги кредиторів та можливих санаторів подавати до Арбітражного суду в місячний термін.

Арбитражный суд Республики Крым (333000, Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбудил дело №732—5 о банкротстве ООО «Спарк», Евпатория (юридический адрес: 334320 Евпатория, ул. Дм. Ульянова, 55, р/счет № 467358 в отделении банка «Украина» Евпатории МФО 384469).

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов необходимо подавать в течение месяца со дня опубликования заявления в Арбитражный суд Республики Крым.

Арбитражный суд Севастополя (335008, Севастополь, Пл. Восставших, 6) возбудил дело № 041/6 о банкротстве ЗАО «Украина—Ахтиар». Юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. Харьковская, 1, р/с 467302 в АКБ «Нэвикон банк», МФО 324656.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в месячный срок со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Днепропетровской области (320004, Днепропетровск, пр. Кирова,1) возбудил дело № Б18-68 от 26.02.96 г. О признании банкротом общества с ограниченной ответственностью научно-производственного комплекса «Коммуникации, информатизация, автоматизация» (320091, Днепропетровск, ул. Ленинградская,5 р/с 1467860 в Кировском отделении Укрсоцбанка, МФО 305374).

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Києва порушив справу про банкрутство СП «Кога—Холдінг» (Київ—34, вул. Рейтерська, 35а).

Р/р №1467877 і валютний рахунок № 301070838 в АКБ «Легбанк», МФО 300056.

Просимо кредиторів звертатися у місячний термін за адресою: 252030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 44В, тел.216-65-72.

ООО «Пирекс», Днепропетровск, пер. Биологический, 2а, р/сч 3467367 в АКБ «Югтокобанк», МФО 305686, ОКПО 19311398, на основании решения арбитражного суда № 1-3/6 от 15.05.96 г. (Днепропетровск, пр. Кирова, 1) объявляет о своем закрытии.

Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Сумської області (244000, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушив справу № 9/486 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Ювента» (м. Суми, а/с 36, р/рахунок № 2467951 в РУ «Промінвестбанку», МФО 337278).

Претензії кредиторів приймаються судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Легенди і дійсність

За що Сталін і Гітлер переслідували есперантистів

***В**ЧЕНІ вважають, що на землі існує майже три тисячі мов (дехто називає цифру — 5 тисяч).«Різноманіття мов — одна з найбільших бід у нашім житті», — сказав якось Анрі Вольтер. Хто знає, чи справедливі його слова, адже тепер, коли Україна стає відкритою для світу державою, ми особливо відчули, що добре було б знати хоча б основні мови Європи.*

Ті у світі, кого ця проблема хвилює занадто, намагаються творити міжнародні мови. Наприклад, у кінці минулого століття було зафіксовано понад 600 спроб укласти словник штучної мови, яку могли б освоїти представники різних народів.

1879 року Й. Шлейєр розробив чергову штучну міжнародну мову, яку назвав волапюк (світова мова). Поширення вона не набула, більше того — стала синонімом зіпсованої і незрозумілої мови чи набору слів з різних мов.

Найбільшого успіху на шляху до створення об'єднувальної для всіх жителів землі мови досяг поляк Людвіг Заменгоф (1859 — 1917). Це автор відомої мови есперанто, датою виникнення якої є 1887 рік. Л. Заменгоф синтезував 60 відсотків коренів романських мов, 30 відсотків — німецьких, 10 — слов'янських. На сьогодні есперанто — найбільш популярна міжнародна мова.

Жив Л. Заменгоф у Білостоці (Польща), місті, яке населяють, крім поляків та євреїв, ще литовці, українці, росіяни. Не завжди стосунки між цими народами навіть у межах одного населеного пункту були ідеальними. А Л. Заменгофу хотілося саме гармонійного людського існування. Причину відсутності омріяної гармонії майбутній батько есперанто вбачав у відсутності взаєморозуміння, тобто універсального засобу єднання.

Л. Заменгоф поклав в основу своєї мови принцип подібності, тобто об'єднав те, що зрозуміле всім у різних мовах. Але є міжнародні мови, які побудовано за протилежним принципом.

У післявоєнній Франції колишній військовий льотчик Антуан Піра створив ще одну штучну мову — АДЛІ (назва походить від скорочення латинських слів «до міжнародної мови»). Незважаючи на те, що А. Піра витратив на свою працю п'ять років та 700 тисяч франків (які зібрав самотужки ради втілення в життя своєї мрії) і створив справді універсальну мову, практичного застосування вона поки що не знайшла. Автор її звертається до міністерства культури Франції, Європейського парламенту, ООН, але безрезультатно. Хоча бажаючі вивчати нову мову є не тільки в Європі, але й в Америці, Австралії.

Що лежить в основі таких інтелектуальних пошуків? Найперше, ідея людського братства і дружби між народами. Есперанто й перекладається як «той, хто сподівається». До речі, свою першу книгу Людвіг Заменгоф підписав псевдонімом — Доктор Есперанто. Але за цими пошуками лежить не лише практична мета. Мовою есперанто намагалися писати багато письменників, наприклад, Рей Бредбері (очевидно, бажаючи самотужки, без перекладачів, подолати мовні кордони й прийти зі своїми літературними творами до всіх читачів планети). Із симпатією до есперанто ставилися Л. Толстой, Жюль Верн, Ромен Роллан. Цією мовою перекладено Біблію, Коран, твори Шекспіра, «Божественну комедію» Данте, збірку «Квіти зла» Бодлера.

Людвіг Заменгоф (1859—1917)

В Україні завжди був інтерес до есперанто. В Одесі у дворі одного з будинків на Дерибасівській встановлений пам'ятник Л. Заменгофу. Перший підручник есперанто в Україні побачив світ 1904 року. В Коломиї виходила газета «Зоря України» мовою есперанто. Видані цією мовою «Катерина» Т. Шевченка, «Fata morgana» М. Коцюбинського, інші видатні твори нашої літератури.

А от Сталіну та Гітлеру ні мова есперанто, ні її ентузіасти не подобалися, й вони їх жорстоко переслідували. Досить сказати, що в СРСР у 30-ті роки були розстріляні всі активісти товариств есперантистів. Те ж відбувалося в гітлерівській Німеччині. Лідери будь-яких імперій прагнуть сховати завойовані й свої нагороди за «залізною завісою» заборон і цензури. Їм не потрібні мирні стосунки між народами, їх мета — світове панування, а не світове взаєморозуміння.

Олег МАРТУСЬ.

З телетайпа

Пам'ятає про них Вестфалія

На цвинтарі Тромпетерфрідгоф знайшли останній притулок понад 150 мешканців з різних областей України, які у 1942-45 роках працювали на примусових роботах у Німеччині. Останнім часом мерія Дуйсбурга та спілка «В ім'я майбутнього» організовують щороку акцію покладення вінків на їхні могили.

Цього року в траурній церемонії на цвинтарі взяли участь представники мерії Дуйсбурга, посольства України у ФРН, засобів масової інформації, колишні «остарбайтери», які приїхали на запрошення німецької сторони з різних регіонів нашої держави.

Весняний ярмарок у Лондоні

Щорічний благодійний захід проводить Міжнародна соціальна служба Сполученого Королівства під патронажем герцогині Кентської. За традицією до участі в ньому залучаються всі дипломовані місії, акредитовані в Лондоні. Посольство України вже вчетверте бере участь у Весняному ярмарку. Українські товари, виставлені на продаж (а це здебільшого вишивані та гончарні вироби, кримські вина), користуються попитом у покупців, що дає змогу посольству робити достойний внесок до благодійного фонду. Цього року фонд Міжнародної соціальної служби направить зібрані кошти на допомогу знедоленим дітям. Під час урочистого відкриття ярмарку герцогиня Кентська відвідала український стенд.

Високий імідж буковинських кардіохірургів

Дві операції протягом дня здійснили буковинські кардіохірурги з імплантації штучного кардіостимулятора і повернули життя людям літнього віку. За кілька годин пацієнти піднялися на ноги й без сторонньої допомоги пересувалися, а найближчим часом повернуться додому.

Серед тих, кому вони завдячують другим народженням, — професор Чернівецького медичного інституту Олександр Алексеєнко, його консультанти з Київського науково-дослідного інституту серцевої хірургії та асистенти, які вперше в області здійснили надзвичайно складне втручання у дію «двигуна» людського організму.

Чернівецькі фахівці готові робити 50—60 складних операцій на рік, тобто стільки, скільки, за медичними обстеженнями, потребують жителі області.

Розвиток нового напряму кардіохірургії можливий тільки за умови, коли люди у білих халатах матимуть під руками потрібну кількість електростимуляторів. Мініатюрні апарати виробляє Росія, а випуск електродів до них налагодили у Кам'янець-Подільському Хмельницької області.

Розум — добре, а знання — ще краще

***С**ЕРЕД усіх суспільних інститутів саме преса перебуває у найтіснішому контакті з народом. Тому дуже важливо журналістові вміти «вимірювати» процеси, що відбуваються в нашому суспільстві не лише «на власний погляд», а й спиратися у своїх дослідженнях на науку, сучасний світовий і вітчизняний досвід. У цьому значно може допомогти книга молодого українського науковця, заступника директора Київського інституту журналістики, доктора філологічних наук Валерія ІВАНОВА «Теоретично-методологічні основи вивчення змісту масової комунікації».*

Вченому вдалося дослідити майже увесь спектр методологічних та методичних засад масової комунікації, навіть дати оригінальне визначення цього поняття. Вперше в українській науковій думці масова комунікація розглядається як активне соціальне явище. Достатню увагу також приділено технологіям вивчення змісту матеріалів та публікацій мас-медіа. Книга адресована насамперед науковцям, але новизна дослідження, інший погляд на проблеми газетярів, журналістики взагалі, зацікавлять усіх, хто займається цією справою і прагне досягти успіху.

Марія КОРМУШКІНА.

Тост тижня

Будьмо!

***С**КАРЖИМОСЯ — економічна криза, а збереглося за весільним, ювілейним чи святковим столом — він, бідний, аж крекче. Зате відчувається дефіцит іншого — розумного, дотепного, красивого тосту. Згадайте, що говорили на вашому торжестві: «Бажаю здоров'я, любові, щастя...» Майже всі — одне й те саме.*

Ми що — такі невигадливі? Нічого подібного. Часом почуєш не тост, а твір мистецтва. Образний і глибокий, з гумором або серйозний.

Скажете: це якби записувати... Так ось, спеціально для вас пішов у люди і записав сотні тостів письменник Степан Пушик. Залучив до цього інших збирачів. Результат — книжка «Українські тости» («Бібліотека українця», видавець Микола Ляшенко).

Є в ній найдавніші тости («Дай, Боже!») і найкоротші («І-і-і!»). Є за любов і дружбу, за Україну. А ще — компанійські («Тож вип'ємо за нас! Щоб ми завжди були!»), козацькі («Вип'ємо, козаки, бо ми того гідні!»). Є тут і для фізиків та ліриків, для депутатів і комунальників. Є до свекрухи і тещі — як же без цих легендарних персонажів!

За столом — чого гріха таїти — часом хмеліємо, тож є і «захмелені» тости. Як-от весільний: «Дарую вам мішок кавунів, щоб ви спали без штанів»... Це вже, власне, сороміцькі речі, їх у книжці чималенько, навіть забагато. Але є серед них і досить дотепні, як, приміром, про комсомолку Машу, яка «відвернула загрозу повернення рабовласницького ладу». Як саме — почитайте...

Ми далекі від думки, що Степан Пушик зібрав усе найкраще. Ні, зрозуміло. Народ наш дотепний і мудрий. І найкращі тости ще треба записати. До цього, власне, видавці й закликають бажаючих, і дають адресу, куди надсилати записане, щоб укласти відповідну «антологію».

Мені особисто найбільше сподобалася пісня С. Пушика та М. Литвина, вміщена на останній сторінці, — «Козак гуляє». Він сміється, шинкарка носить, а козачка просить: «Не пий, козаче, коня проп'єш». Не слухає. І знов: «Не пий, козаче, мене проп'єш». Та розійшлися хлопці, вже Україна просить: «Не пийте, хлопці, — проп'єте Січ». Не слухали... Поет завершує:

«Не пийте, діти! —
Вкраїна просить.
Не пийте, хлопці, —
Я в вас одна!»

Думаю, це найкраща післямова до тостів.

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 344941.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311100.